HỢP PHẦN VỀ

TĂNG CƯỜNG QUYỀN NĂNG

Hướng dẫn

Phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng

Organización Mundial de la Salud
UNESCO
OIT
Organización Panamericana de la Salud
Oficina Regional de la Organización Mundial de la Salud
IDC

Thư viện dữ liệu của tổ chức WHO

Phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng: Cẩm nang hướng dẫn Phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng

1. Phục hồi chức năng. 2. Người khuyết tật. 3. Các dịch vụ sức khỏe cộng đồng. 4. Chính sách y tế. 5. Quyền con người. 6. Công bằng xã hội. 7. Sự tham gia của khách hàng. 8. Hướng dẫn. I. Tổ chức Y tế thế giới. II. Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa Liên hiệp quốc. III. Tổ chức Lao động Quốc tế. IV. Tổ chức vì sự phát triển người khuyết tật Quốc tế.

ISBN 978 92 4 354805 0 (THƯ VIỆN Y KHOA QUỐC GIA HOA KỲ / MÃ TRA CỨU:WB 320)

Xuất bản bởi Tổ chức Y tế Thế giới vào năm 2010 với tựa đề: "Community-based rehabilitation: CBR guidelines"

Bản quyền © Tổ chức Y tế Thế giới 2010

WHO bảo lưu mọi quyền. Các ấn phẩm của Tổ chức Y tế Thế giới có thể được mua tại cơ quan báo chí WHO, Tổ chức Y tế Thế giới, số 20 Đại lộ Appia, 1211 Giơ-ne-vơ 27, Thụy Sỹ (điện thoại: +41 22 791 3264; fax: +41 22 791 4857; e-mail: bookorders@who.int).
Các yêu cầu về xin phép tái bản hoặc dịch thuật các ấn phẩm của WHO – bất kể với mục đích kinh doanh hay phân phối phi thương mại – phải được phép của cơ quan báo chí WHO , tại địa chỉ nêu trên (fax: +41 22 791 4806; e-mail: permissions@who.int).

Các chức danh được sử dụng và việc trình bày các tư liệu trong ấn phẩm này không ám chỉ bất kỳ quan điểm nào về cơ quan thuộc Tổ chức Y tế Thế giới liên quan tới tình trạng pháp lý của bất kỳ quốc gia, lãnh thổ, thành phố hay khu vực hoặc các nhà chức trách ở đó, hay liên quan tới giới hạn về ranh giới hay biên giới. Các đường chấm trên các bản đồ đại diện cho các đường biên giới tương đối mà có thể chưa có sự nhất trí hoàn toàn.

Tham chiếu liên quan đến các công ty cụ thể hoặc các sản phẩm của các nhà sản xuất cụ thể không ám chỉ rằng họ được khuyến khích hay khuyến nghị bởi Tổ chức Y tế Thế giới hơn là các công ty hay sản phẩm khác cùng loại mà không được nhắc tới. Ấn phẩm có thể có những sai sót và thiếu sót, tên của các sản phẩm đã có quyền sở hữu được phân biệt bằng các chữ cái đầu viết hoa.

Tổ chức Y tế Thế giới đã rất thận trọng việc xác minh các thông tin có trong ấn phẩm này. Tuy nhiên, việc lưu hành tài liệu xuất bản này không được đảm bảo dưới mọi hình thức kể cả khi được trình bày hay ngụ ý. Độc giả chịu trách nhiệm về việc diễn giải và sử dụng tài liệu này. Tổ chức Y tế Thế giới sẽ không chịu trách nhiệm về các thiệt hại do sử dụng tài liệu này.

Cục Bảo trợ Xã hội, Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội, Việt Nam đã được Giám đốc của Tổ chức Y tế Thế giới trao quyền dịch thuật và xuất bản một ấn phẩm tiếng Việt và sẽ chịu trách nhiệm chính đối với bản Tiếng Việt này.

Thiết kế và lên khung bởi Inís Communication – www.iniscommunication.com

In tại Việt Nam

Hướng dẫn
Phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng

HỢP PHẦN VỀ TĂNG CƯỜNG QUYỀN NĂNG

Mục lục

Lời nói đầu 1

Vận động sự ủng hộ và giao tiếp 9

Huy động cộng đồng 19

Tham gia vào lĩnh vực chính trị 29

Các nhóm tự lực 37

Các tổ chức của người khuyết tật 49

LỜI NÓI ĐẦU

Lời nói đầu

Tăng cường quyền năng là hợp phần cuối cùng trong ma trận PHCNDVCĐ và là chủ đề xuyên suốt. Trong khi bốn hợp phần đầu tiên của ma trận liên quan đến lĩnh vực phát triển chủ chốt (đó là: y tế, giáo dục, sinh kế, và các lĩnh vực xã hội), thì hợp phần tăng cường quyền năng tập trung vào tầm quan trọng của việc tăng cường quyền năng cho người khuyết tật, các thành viên trong gia đình và cộng đồng của họ để tạo điều kiện thuận lợi cho việc lồng ghép vấn đề khuyết tật vào từng lĩnh vực và để đảm bảo rằng tất cả mọi người đều có khả năng tiếp cận với quyền và quyền lợi của họ.

Từ tăng cường quyền năng có ý nghĩa khác nhau trong những bối cảnh khác nhau và không dễ dịch sang các ngôn ngữ khác (1). Các khái niệm mô tả đơn giản về tăng cường quyền năng bao gồm: có tiếng nói và được lắng nghe, tự lực, tự ra quyết định, có kiểm soát hoặc giành quyền kiểm soát hơn nữa, được tự do, độc lập, có khả năng chiến đấu cho quyền lợi của chính mình, và được công nhận và tôn trọng bình đẳng như các công dân và con người khác với phần đóng góp nhất định (1,2).

Nhiều chương trình PHCNDVCĐ đã tập trung vào mô hình y tế, tức là về cung cấp dịch vụ phục hồi chức năng cho người khuyết tật mà không đòi hỏi bất cứ điều gì. Trong khi điều này đã mang lại những thay đổi tích cực cho nhiều người khuyết tật, nó cũng đã thúc đẩy một mô hình phụ thuộc - một quan điểm mô thức của người cho và người nhận. Việc tăng cường quyền năng bắt đầu xảy ra khi các cá nhân hoặc các nhóm người nhận ra rằng họ có thể thay đổi tình hình của họ, và bắt đầu làm như vậy. Đây là một quá trình có liên quan đến những thứ như nâng cao nhận thức và xây dựng năng lực dẫn tới được tham gia nhiều hơn, nhiều quyền ra quyết định và kiểm soát tốt hơn, và để hành động để có thay đổi (2).

Người khuyết tật, thành viên trong gia đình và cộng đồng của họ đứng ở vị trí trung tâm trong PHCNDVCĐ. Các hướng dẫn khuyến khích và thúc đẩy sự chuyển hướng từ mô hình truyền thống của PHCNDVCĐ sang một mô hình phát triển toàn diện dựa vào cộng đồng. Điểm khởi đầu của bất kỳ chương trình PHCNDVCĐ nên là tạo thuận lợi cho việc trao quyền cho người khuyết tật và gia đình, cộng đồng của họ vì điều này sẽ dẫn đến chỗ chúng ta đạt được các mục tiêu, kết quả và sự bền vững.

HỘP 1 Malawi

Hiện hữu, âm hưởng và tích cực

Hội đồng Malawi cho người khuyết tật (MACOHA), là một đơn vị trực thuộc Bộ Người khuyết tật và người cao tuổi (MPWDE), chịu trách nhiệm thực hiện chương trình PHCNDVCĐ quốc gia ở Malawi. MACOHA phối hợp hoạt động với các Bộ, ngành khác ví dụ như các cơ quan chịu trách nhiệm về y tế, giáo dục, tài chính, lập kế hoạch kinh tế, vấn đề giới, phát triển của trẻ em và phát triển cộng đồng, và đồng thời phối hợp với Liên đoàn các tổ chức người khuyết tật ở Malawi (FEDOMA), CBM (một tổ chức phi chính phủ quốc tế làm việc với người khuyết tật), Sight Savers quốc tế, và Hiệp hội người khuyết tật của Na Uy.

Dự thảo hướng dẫn PHCNDVCĐ đưa ra khuôn khổ cơ bản để xây dựng và phát triển các chương trình PHCNDVCĐ quốc gia, cùng với các Công ước về Quyền của Người khuyết tật và nhiệm vụ của Thập kỷ châu Phi vì người khuyết tật. Chính phủ Malawi đã thông qua PHCNDVCĐ như một phương pháp thích hợp nhất để tiếp cận được người khuyết tật trên cả nước. MACOHA là cơ quan chịu trách nhiệm trực tiếp trong việc thực hiện các hợp phần về y tế, giáo dục, và sinh kế trong bảng ma trận PHCNDVCĐ, và mặt khác, cơ quan này lại hợp tác với FEDOMA và các tổ chức phi chính phủ, các Bộ của chính phủ và các tổ chức người khuyết tật (DPO) nhằm thực hiện các cấu phần xã hội và nâng cao vị thế, quyền năng của ma trận.

MACOHA, FEDOMA và các đối tác làm việc trực tiếp với người khuyết tật ở cấp huyện và cấp xã để tăng thêm quyền năng và vị thế cho đối tượng này. Việc tăng cường quyền năng bắt đầu bằng một chương trình nâng cao nhận thức cộng đồng, huy động cộng đồng, và các tổ chức của người khuyết tật và lập ra một ủy ban của người khuyết tật. Sau đó, đại diện của Ủy ban tham dự một hội thảo đào tạo để giúp họ hiểu biết nhiều hơn về các khái niệm của PHCNDVCĐ và lồng ghép, tạo điều kiện cho họ thương lượng với chính quyền địa phương và tiếp cận với những lợi ích của sáng kiến phát triển. Vì vậy, người khuyết tật có được điều kiện thuận lợi để tiếp cận với cơ hội về y tế, giáo dục và sinh kế, họ đang dần dần được công nhận hơn, có tiếng nói và năng động hơn, và từ đó thúc đẩy được sự tham gia và cơ hội bình đẳng, nâng cao sự tự tin của chính họ.

Một đánh giá mới đây của Hiệp hội người Khuyết tật Na Uy cho thấy rằng trong khi MACOHA hoạt động trên tất cả năm cấu phần của ma trận PHCNDVCĐ, thì trọng tâm chính của MACOHA và điểm khởi đầu vẫn là "trao quyền cho người khuyết tật, đặc biệt là quyền và vị thế về chính trị và kinh tế". Đánh giá này nhận xét là chương trình PHCNDVCĐ Malawi vận hành hiệu quả và hữu ích vì đã tập hợp được các Bộ, các tổ chức phi chính phủ và các tổ chức của người khuyết tật.

Mục tiêu

Người khuyết tật và các thành viên trong gia đình họ tự quyết định và chịu trách nhiệm cho việc thay đổi cuộc sống và phát triển cộng đồng của mình.

Vai trò của PHCNDVCĐ

Vai trò của PHCNDVCĐ là đóng góp vào quá trình tăng cường quyền năng bằng cách thúc đẩy, hỗ trợ và tạo điều kiện cho sự tham gia tích cực của người khuyết tật và gia đình họ trong các vấn đề có ảnh hưởng đến cuộc sống của họ

Kết quả mong muốn

- Người khuyết tật có thể đưa ra những lựa chọn được thông báo và quyết định.
- Người khuyết tật là người tham gia và có đóng góp tích cực trong gia đình và cộng đồng.
- Tháo gỡ được các Rào cản trong cộng đồng và người khuyết tật được chấp nhận như là những người có tiềm năng.
- Người khuyết tật và gia đình của họ có thể tiếp cận với các lợi ích và dịch vụ phát triển trong cộng đồng của họ.
- Người khuyết tật và các thành viên gia đình họ đến với nhau, hình thành nên các nhóm riêng và tổ chức của riêng mình, và cùng làm việc hướng tới giải quyết các vấn đề chung của họ.

Các khái niệm chính

Tước quyền

Nhiều người khuyết tật đã từng bị tước quyền ở cả trong gia đình và tại cộng đồng. Thường thì họ vẫn nhận được sự hỗ trợ mạnh mẽ từ gia đình mình tuy nhiên họ cũng có thể bị bảo vệ quá mức, với ý nghĩa là các thành viên gia đình làm hầu hết mọi thứ cho họ, và họ có thể bị từ chối và loại ra khỏi đời sống cộng đồng vì sự kỳ thị và phân biệt đối xử. Điều này có nghĩa rằng người khuyết tật có rất ít cơ hội và khả năng lựa chọn, họ trở thành nạn nhân và đối tượng của lòng thương xót, không một cơ hội để có thể tạo sự khác biệt. Những thái độ tiêu cực và kỳ vọng thấp đưa người khuyết tật tới chỗ cảm thấy mình bị tước đoạt quyền - cảm thấy không thể làm bất cứ điều gì hoặc không thể thay đổi cuộc sống của mình, cảm thấy vô giá trị và bất lực, hình ảnh/ suy nghĩ về bản thân và lòng tự trọng thấp. Chính trải nghiệm về Tước quyền như vậy đã bắt đầu việc tìm kiếm khả năng tăng cường quyền năng.

Tăng quyền năng và tạo động cơ

Tăng cường quyền năng là một quá trình phức tạp, đó không phải là cái gì đó xảy ra ngay lập tức, hoặc có thể được trao cho một người nào đó (2). Thay đổi phải bắt đầu bằng việc người khuyết tật thay đổi suy nghĩ của họ từ chỗ thụ động nhận tới đóng góp

tích cực. Thay đổi trong suy nghĩ là rất quan trọng để khắc phục những rào cản về thể chất, thể chế và quan điểm có thể có trong cộng đồng. Các chương trình PHCNDVCĐ có thể tạo thuận lợi cho quá trình này ví dụ thông qua nâng cao nhận thức, cung cấp thông tin, xây dựng năng lực, và khuyến khích sự tham gia – những yếu tố có thể dẫn đến kiểm soát tốt hơn và ra quyết định. Tất cả các cấu phần này được đề cập trong các hướng dẫn PHCNDVCĐ.

Nhận thức

Nhận thức là mức độ hiểu biết của chính bản thân các cá nhân, hoàn cảnh của họ và xã hội mà họ đang sống. Nâng cao nhận thức giúp mọi người nhận ra rằng ngoài kia có những cơ hội cho sự thay đổi (3). Nâng cao nhận thức trong gia đình và cộng đồng về vấn đề khuyết tật và nhân quyền cũng có thể giúp dỡ bỏ các rào cản đối với người khuyết tật để họ được tự do hơn trong việc tham gia và ra quyết định.

Thông tin

Thông tin là sức mạnh, và một trong những hoạt động chủ chốt của các chương trình PHCNDVCĐ là phổ biến thông tin. Càng nghèo thì khả năng tiếp cận thông tin cơ bản về quyền / quyền lợi của người dân càng ít; việc cung cấp các thông tin đảm bảo rằng mọi người đều được trang bị tốt hơn để tận dụng các cơ hội, tiếp cận dịch vụ, thực hiện các quyền, thương lượng hiệu quả, và buộc các cơ quan/ tổ chức liên quan phải có trách nhiệm. Người khuyết tật không thể hành động hiệu quả và mang lại thay đổi trừ phi họ có thông tin phù hợp, kịp thời và được trình bày theo các cách thức mà họ có thể hiểu được (1).

Xây dựng năng lực

Người khuyết tật cần một chuỗi các kỹ năng và kiến thức có thể giúp họ tham gia và đóng góp có ý nghĩa cho gia đình và cộng đồng của họ. Các kỹ năng và kiến thức đạt được có thể dẫn đến kết quả là lòng tự tin và tự trọng được tăng cường, đây là một phần quan trọng của quá trình tăng cường quyền năng.

Hỗ trợ đồng đẳng

Nhiều người khuyết tật cảm thấy mình là những người duy nhất phải đối mặt với một vấn đề cụ thể, nhưng khi họ gặp những người có vấn đề tương tự như mình, họ có thể thấy rằng vấn đề của họ được chia sẻ và có những giải pháp chung. Được ở bên nhau giúp giảm thiểu sự cô lập và tăng cường hỗ trợ lẫn nhau (xem các nhóm tự lực và các tổ chức Người Khuyết tật, phía dưới đây).

Tham gia

Được đóng góp sẽ giúp cho người khuyết tật được xã hội công nhận và điều này cũng rất quan trọng trong quá trình trao quyền. Người khuyết tật có thể tham gia và đóng góp tích cực ở nhiều cấp độ khác nhau. Ví dụ tại một hộ gia đình, họ có thể tham gia vào các hoạt động như chăm sóc các thành viên trong gia đình, chăn nuôi gia súc động vật, lấy nước, nấu ăn, giặt giũ; ở cấp cộng đồng, họ có thể cung cấp hỗ trợ đồng đẳng cho những người mới bị khuyết tật thời gian gần đây và họ cũng có thể tham gia là thành viên của một nhóm hoặc một tổ chức.

Liên minh và các quan hệ đối tác

Do số lượng còn hạn chế, người khuyết tật lập ra các liên minh và quan hệ đối tác với những đối tượng khác đang làm việc hướng tới những mục tiêu chung về tham gia và phát triển. Việc tham gia hoạt động hiệu quả khi các nhóm khác cùng tham gia – bằng hành động tập thể, thì quyền sở hữu cộng đồng lớn hơn.

HỘP 2 Philippines

Myla tạo ra một điển hình tốt

Myla Ayocho đến từ Philippines và bị tật nứt đốt sống ngay từ khi sinh ra. Từ khi còn ít tuổi, cô đã gặp khó khăn trong việc phải đối phó với tác động từ tình trạng khuyết tật của mình trong cuộc sống. Cô nói "lòng tự trọng và sự tự tin của tôi rất thấp. Tôi từng luôn luôn hỏi 'tại sao lại là tôi?" Và thậm chí tôi còn nghĩ tới việc tự tử. Thời gian trôi qua, tôi học được cách chung sống với tình trạng sức khỏe và tận dụng các khả năng của mình. Với sự hỗ trợ của chương trình PHCNDVCĐ và học bổng từ Simon Cyrene, tôi tốt nghiệp trung học và hoàn thành một khóa học kế toán (năm 2007). Sau đó, tôi đã học một khóa đào tạo về tự nâng cao năng lực bản thân và lãnh đạo. Kể từ đó, cuộc sống của tôi đã thay đổi. Tôi là một lãnh đạo cốt lõi trong chương Albay của các tổ chức người khuyết tật. Sự tự tin và cách suy nghĩ đã thay đổi cho phép tôi đối mặt với thực tế tình trạng khuyết tật của tôi. Giờ đây, tôi đã thoát ra khỏi vỏ ốc của mình và tôi làm việc để động viên người khác bằng cách tạo ra một tấm gương cho họ nhìn vào. Món quà tuyệt vời đầu tiên chúng ta có thể ban cho người khác là một ví dụ điển hình - khuyết tật không phải là một trở ngại làm chúng ta không đạt được mục tiêu của mình".

Các yếu tố cấu thành tại hợp phần này

Vận động sự ủng hộ và giao tiếp

Đây là yếu tố nói về về tự vận động, có nghĩa là người khuyết tật nói ra cho chính họ, và đồn thời cả vấn đề thông tin giao tiếp, các tin nhắn được gửi đi và được nhận, - những

điều quan trọng để tự vận động. Cả hai yếu tố này nên được xem xét khi hỗ trợ, tạo điều kiện cho việc tăng cường quyền năng cho người khuyết tật - chúng kết nối người khuyết tật tới gia đình và cộng đồng họ, cho họ sức mạnh để được lựa chọn, được bày tỏ ý kiến và đưa ra quyết định mà lần lượt xây dựng sự tự tin và lòng tự trọng. Chương trình PHCNDVCĐ đóng một vai trò quan trọng khi làm việc với người khuyết tật nhằm cải thiện khả năng giao tiếp và tham gia với những người khác của họ, và cuối cùng dẫn đến tăng khả năng tự vận động của người khuyết tật.

Huy động cộng đồng

Sự tham gia của cộng đồng là rất quan trọng đối với thành công của chương trình PHCNDVCĐ, và huy động cộng đồng là một chiến lược nhằm mục đích khuyến khích sự tham gia của các thành viên cộng đồng và tăng cường quyền năng cho họ để họ thay đổi và hành động. Chiến lược này thường được sử dụng tại các nước có thu nhập thấp để giải quyết các vấn đề phát triển cộng đồng, và có thể được các chương trình PHCNDVCĐ sử dụng để đảm bảo rằng các cộng đồng được tăng cường quyền năng để giải quyết nhu cầu của người khuyết tật và các thành viên trong gia đình họ.

Tham gia về chính trị

Tăng cường sự tham gia của người khuyết tật trong hoạt động chính trị là một cách tiếp cận quan trọng nhằm tăng cường quyền năng. Ra quyết định đóng vị trí trung tâm trong hoạt động chính trị, sự tham gia về chính trị cho phép người chịu ảnh hưởng của các vấn đề được đặt ở vị trí trung tâm của việc ra quyết định và có ảnh hưởng đối với sự thay đổi. Có rất nhiều cách khác nhau mà tại đó, mọi người có thể tham gia chính trị, bao gồm tham gia chính thức (ví dụ như hoạt động chính trị đảng phái quốc gia và địa phương) và sự tham gia không chính thức (ví dụ như các cuộc thảo luận chính trị với bạn bè và gia đình). Yếu tố này tìm kiếm những cách thức thực tiễn nhằm đảm bảo cho người khuyết tật và gia đình họ có thể tác động khâu ra quyết định và đạt được các quyền và cơ hội bình đẳng.

Các nhóm tự lực

Các nhóm tự lực là các nhóm không chính thức mà mọi người tập hợp lại với nhau để theo đuổi một loạt các hoạt động và cùng xử lý các vấn đề chung. Các chương trình PHCNDVCĐ cần hoạt động vượt ra ngoài cá nhân mà tập trung vào khuyến khích người khuyết tật và gia đình họ để thiết lập, và tham gia vào các nhóm tự lực. Tham gia vào các nhóm tự lực có thể cải thiện sự công nhận khả năng của người khuyết tật trong cộng đồng mình, cung cấp cho họ sự hỗ trợ lẫn nhau, khuyến khích họ chia sẻ các nguồn lực và cùng nhau tìm ra giải pháp, và nâng cao lòng tự tin và tự trọng. Chính là thông qua các nhóm tự lực này mà PHCNDVCĐ có thể thực hiện được một số mục tiêu của mình và tạo thuận lợi cho quá trình tăng cường quyền năng. Yếu tố này tập trung vào cách thức mà chương trình PHCNDVCĐ có thể hỗ trợ và tạo điều kiện cho việc hình thành nên các nhóm tự lực.

Các tổ chức người khuyết tật

Cũng giống như công nhân ở nhiều nơi trên thế giới đến với nhau để thúc đẩy và bảo vệ quyền lợi của họ tại nơi làm việc, thì người khuyết tật đến với nhau để hình thành nên "các tổ chức người khuyết tật" (DPO) để thúc đẩy và bảo vệ quyền lợi của họ. Các tổ chức người khuyết tật tồn tại ở cấp độ khu vực, quốc gia và quốc tế, thường có một cấu trúc chính thức, và tham gia vào một loạt các hoạt động bao gồm vận động sự ủng hộ và đại diện. Hỗ trợ các tổ chức này là một cách để thúc đẩy việc tăng cường quyền năng cho người khuyết tật. Trong cộng đồng nơi các chương trình PHCNDVCĐ và các tổ chức của người khuyết tật cùng tồn tại, họ cần phải làm việc cùng nhau. Trong trường hợp mà tổ chức của người khuyết tật không tồn tại, các chương trình PHCNDVCĐ được khuyến khích để hỗ trợ thành lập các tổ chức này ở cấp cộng đồng; yếu tố này bao gồm cả nội dung làm thế nào để họ có thể làm hiệu quả việc này.

Vận động sự ủng hộ và giao tiếp

Giới thiệu

Vận động sự ủng hộ đã được đề cập tới như một hoạt động được đề xuất trong toàn bộ hướng dẫn PHCNDVCĐ. Vận động sự ủng hộ có thể được thực hiện theo những cách khác nhau và bởi những người khác nhau, ví dụ như các nhóm tự lực, hoặc các tổ chức người khuyết tật có thể vận động mọi người ủng hộ và nhìn nhận mình như một nhóm ảnh hưởng đến khâu ra quyết định nhằm tạo ra được thay đổi và đảm bảo cho các chính sách và các chương trình hoà nhập cho người khuyết tật. Tuy nhiên yếu tố này tập trung vào việc tự vận động, có nghĩa là cá nhân lên tiếng cho bản thân.

Vận động thành công phụ thuộc vào các thông điệp quan trọng được truyền đạt và được lắng nghe. Tuy nhiên, nhiều người khuyết tật gặp phải rào cản trong giao tiếp, vì vậy tiếng nói của họ thường xuyên không được lắng nghe và họ ít có cơ hội gây ảnh hưởng đến các quyết định về các vấn đề, các chính sách và dịch vụ có ảnh hưởng đến cuộc sống của họ (4). Công ước về Quyền của Người khuyết tật nêu bật tầm quan trọng của giao tiếp đối với người khuyết tật. Điều 9 kêu gọi các quốc gia thành viên đảm bảo rằng người khuyết tật có thể tiếp cận bình đẳng như những người khác "... thông tin và giao tiếp, bao gồm các hệ thống và công nghệ thông tin - giao tiếp ...", và Điều 21 khẳng định quyền "... tự do ngôn luận và ý kiến, bao gồm cả quyền tự do tìm kiếm, nhận và truyền đạt thông tin và ý tưởng trên cơ sở bình đẳng với những người khác và thông qua tất cả các hình thức giao tiếp mà họ lựa chọn ... "(5).

Tự vận động và giao tiếp hiệu quả là một phần quan trọng trong quá trình tăng cường quyền năng cho người khuyết tật. Yếu tố này làm nổi bật những khía cạnh quan trọng của từng nội dung trong số này và đưa ra gợi ý cơ bản cho các hoạt động mà chương trình PHCNDVCĐ có thể thực hiện.

HỘP 3 India

Con đường đến một cuộc sống có ý nghĩa của Hansa

Hansa sinh ra trong một gia đình nông thôn ở một ngôi làng xa xôi tên là Dhanki ở Gujarat, Ấn Độ. Gia đình cô là dân lao động, tiền lương nhận được theo ngày. Bị điếc hoàn toàn, cộng với mắt kém và có tật cả về trí tuệ, Hansa bị dân làng coi là "lời nguyền của Chúa". Gia đình cô bị xa lánh và việc họ xuất hiện trên các cánh đồng hay tại nhà của người khác được xem là kém may mắn. Bởi vì thức ăn hàng ngày cho gia đình Hansa phụ thuộc vào công việc mà họ tìm thấy để làm mỗi ngày, sự kỳ thị và phân biệt đối xử này đã trở thành một gánh nặng ảnh hưởng đến cả gia đình.

Mọi thứ bắt đầu thay đổi đối với Hansa và gia đình cô khi một nhân viên PHCNDVCĐ do Tổ chức Sense quốc tế đào tạo bắt đầu tham gia hỗ trợ. Trong những chuyến viếng thăm gia đình Hansa thường xuyên, nhân viên PHCNDVCĐ hỗ trợ Hansa bắt đầu khám phá môi trường xung quanh thông qua các trò chơi và hoạt động. Cùng với thời gian, Hansa bắt đầu phản hồi và có tiến bộ. Cô đã học cách giao tiếp với ngôn ngữ ký hiệu, tính toán bằng hạt và làm được những phép tính đơn giản. Cô bắt đầu giúp mẹ công việc gia đình. Một Hansa lúc trước nhếch nhác và hay lẩn trốn đã biến thành một cô gái mới lớn ăn mặc đẹp đẽ và tự tin.

Người dân phải mất khá nhiều thời gian để có thể thay đổi quan điểm của mình, nhưng dần dần mọi thứ bắt đầu thay đổi một cách chậm chạp. Người nông dân bắt đầu thuê cha mẹ Hansa làm việc trở lại và họ đã để ý tới tay nghề và khả năng của Hansa. Hansa bây giờ là một tay cứng về nông nghiệp và góp phần vào việc tạo thu nhập của gia đình. Gia đình cô thêm một lần nữa được mời đến tham dự các sự kiện xã hội và cộng đồng và Hansa đã thành lập một nhóm bạn bè tầm tuổi mình.

Mục tiêu

Người khuyết tật có thể nói tiếng nói bênh vực mình.

Vai trò của PHCNDVCĐ

Vai trò của PHCNDVCĐ là hỗ trợ người khuyết tật xây dựng và phát triển các kỹ năng vận động và giao tiếp, và đảm bảo là môi trường của họ mang lại các cơ hội và sự hỗ trợ nhằm cho phép họ ra quyết định và thể hiện được các nhu cầu và mong muốn của mình một cách hiệu quả.

Kết quả mong muốn

- Người khuyết tật và gia đình họ đã được tiếp cận tốt hơn với các nguồn thông tin và giao tiếp.
- Rào cản về giao tiếp đối với người khuyết tật được giảm và/hoặc loại bỏ.
- Người khuyết tật và gia đình họ đại diện cho mình trong cộng đồng của mình.
- Nhân viên PHCNDVCĐ là những cán bộ giao tiếp hiệu quả và chia sẻ thông tin với tất cả các bên liên quan bao gồm cả những người có khó khăn về giao tiếp.

Các khái niệm chính

Tự vận động

Tự vận động là gì?

Hầu hết mọi người đều sử dụng tự vận động mỗi ngày để đáp ứng các nhu cầu cá nhân của mình. Tự vận động là để nói tới những người có tiếng nói của riêng mình. Nó có nghĩa là hiểu biết về quyền và trách nhiệm của mình, lên tiếng cho quyền lợi của mình, và có khả năng đưa ra những lựa chọn và quyết định về cuộc sống của mình.

Tại sao lại quan trọng?

Tự vận động là một phần quan trọng trong việc nâng cao quyền năng và vị thế. Đối với nhiều người khuyết tật, phần lớn cuộc đời họ là không được lắng nghe và bị sai khiến phải làm cái này cái kia. Người khác thường ra quyết định thay cho họ. Bằng cách học tập các kỹ năng tự vận động, người khuyết tật có thể học hỏi để khẳng định quyền lợi của mình, kiểm soát cuộc sống của mình, và đưa ra quyết định tốt nhất cho mình. Tự vận động có thể đơn giản như là người khuyết tật làm được phép lựa chọn xem mình sẽ ăn gì, sẽ mặc gì, hoặc, ở một cấp độ khác, nó có thể mang nghĩa là họ được nói chuyện công khai về những vấn đề quan trọng với họ, ví dụ bình luận về một dịch vụ họ đã sử dụng.

HỘP 4

Tự vận động sự ủng hộ một cách hiệu quả

Trẻ khuyết tật đóng vai trò quan trọng ở các cuộc đàm phán trong quá trình xây dựng Công ước về Quyền của Người khuyết tật. Vào tháng Giêng năm 2006, tại vòng đàm phán thứ sáu, một nhóm trẻ em từ Bangladesh, Trung Quốc và Vương quốc Anh đã tới New York để trình bày quan điểm của chúng về lý do tại sao cần đưa vào Công ước các biện pháp cụ thể để bảo vệ quyền lợi của trẻ. Trong một tuyên bố bằng văn bản được lưu hành rộng rãi, trẻ em nhấn mạnh sự cần thiết phải thừa nhận tầm quan trọng của việc hoàn thiện thể chế, tình trạng bạo lực và lạm dụng còn thách thức, đảm bảo khả năng tiếp cận với các dịch vụ và thông tin. Tại lễ ký kết Công ước tháng 3 năm 2007, hai người trẻ tuổi ủng hộ cho người khuyết tật đến từ Nicaragua và Armenia nhắc nhở các đại biểu về sự cần thiết phải đặc biệt chú ý đến tình hình trẻ em khuyết tật khi thực hiện Công ước mới. Sự tham gia của những người trẻ này khẳng định rằng trẻ khuyết tật có thể là những người ủng hộ/ vận động hiệu quả cho quyền lợi của mình và có quyền tham gia vào các quyết định có ảnh hưởng đến họ (i, ii, iii, iv).

Cần loại hình hỗ trợ nào?

Ở nhiều nơi, người khuyết tật phải chịu tình trạng bị kỳ thị và phân biệt đối xử, và họ rất khó khăn để được nói lên ý kiến, mong muốn và nhu cầu của mình. Thường thì người khuyết tật cần được hỗ trợ để học các kỹ năng tự vận động (xem các hoạt động được gợi ý). Trong khi tự vận động là mục tiêu cuối cùng đối với người khuyết tật, trong một số trường hợp họ có thể đề nghị hoặc cần sự hỗ trợ của một người ủng hộ. Người ủng hộ có thể là một thành viên trong gia đình, bạn bè, thành viên của một tổ chức người khuyết tật, một tình nguyện viên vận động từ cộng đồng, hoặc một nhân viên PHCNDVCĐ. Người này có thể giúp người khuyết tật tiếp cận thông tin, cung cấp hỗ trợ tại các cuộc hẹn và các cuộc họp, viết thư về các vấn đề quan trọng và phát biểu thay mặt người khuyết tật trong những tình huống khó khăn.

Giao tiếp

Giao tiếp là gì?

Giao tiếp là cách thức thông tin và các thông điệp được chuyển từ người này sang người khác và là phương tiện mà các mối quan hệ xã hội giữa các cá nhân và cộng đồng được xây dựng và duy trì. Có ba thành phần quan trọng để giao tiếp hiệu quả: phương tiện, lý do và cơ hội

- Các phương tiện: đề cập đến việc một tin nhắn được gửi đi như thế nào. Điều này có thể được thực hiện thông qua lời nói hoặc bằng văn bản, ngôn ngữ ký hiệu, và/hoặc các thiết bị thông tin liên lạc mang tính hỗ trợ. Chúng ta có thể yêu cầu truy cập vào các phương tiện truyền thông phù hợp nhất với nhu cầu của mình (xem Hợp phần phần Y tế - Sức khỏe: các thiết bị trợ giúp).

- Lý do: đề cập đến lý do tại sao việc giao tiếp/ trao đổi thông tin lại diễn ra. Có rất nhiều lý do, trong đó bao gồm: biểu hiện nhu cầu thực tế, ví dụ đề nghị được uống, thể hiện các suy nghĩ, ý kiến và cảm xúc, hỏi tên của một người nào đó, kết bạn hoặc kể một câu chuyện đùa.
- Cơ hội: con người cần có cơ hội giao tiếp thường xuyên với người khác. Nhiều người khuyết tật không có cơ hội giao tiếp, ví dụ như trẻ em khuyết tật được thường đi trốn khi có khách đến thăm gia đình, một người lớn không nói được sau một cơn đột quỵ có thể không được tham gia vào các quyết định của gia đình, một người điếc không thể tham gia trong một cuộc họp hội đồng thành phố vì không sẵn bố trí một phiên dịch nói bằng ngôn ngữ ký hiệu. Cơ hội hạn chế có thể ảnh hưởng đến việc học tập, phát triển giao tiếp và cả các kỹ năng khác.

Ngay cả khi không có tiếng nói, người ta vẫn có thể giao tiếp

Trong khi các khái niệm về tự vận động đối với người khuyết tật có nghĩa là có được tiếng nói của chính mình, thì việc này không nhất thiết là có một tiếng nói theo nghĩa đen. Một số người khuyết tật không thể nói chuyện hay giao tiếp dễ dàng với người khác. Các khuyết tật mang tính thể chất, thính giác, thị giác và suy giảm trí tuệ có thể ảnh hưởng đến cách con người giao tiếp và khả năng người khác có thể hiểu được họ. Tuy nhiên, điều quan trọng là phải hiểu rằng mọi người đều có khả năng giao tiếp ngay cả khi họ không có khả năng nói – giao tiếp không chỉ bao gồm ngôn ngữ nói.

Người khuyết tật vẫn có thể thể hiện những cái mình thích và không thích, những mong muốn và nhu cầu của mình, theo những cách khác nhau, chứ khôsng chỉ bằng lời nói. Giao tiếp cũng bao gồm "... sự hiển thị văn bản, chữ nổi Braille, thông tin xúc giác, chữ in lớn, truy cập đa phương tiện cũng như văn bản, âm thanh, ngôn ngữ đơn thuần, máy đọc và các thức thay thế chế độ và làm tăng thêm, các phương tiện và các định dạng truyền thông, bao gồm cả thông tin truy cập và thông tin liên lạc công nghệ "(5) (xem hợp phần phần về Y tế - Sức khỏe: các thiết bị trợ giúp).

HỘP 5 Vietnam

Trang học cách giao tiếp

Trang 14 tuổi và đang sống cùng gia đình trong một ngôi làng xa xôi trên đồi. Trang bị bệnh bại não và chính vì điều này mà khả năng giao tiếp của Trang kém. Gia đình và bạn bè của cô không thể hiểu được lời cô nói và cô ấy không thể sử dụng ngôn ngữ ký hiệu bởi vì các vận động của cô thiếu sự phối hợp. Hầu hết mọi người nghĩ rằng trí tuệ của Trang cũng có thể bị suy giảm do kỹ năng giao tiếp của cô hạn chế. Cô của Trang tiếp cận các chương trình PHCNDVCĐ và nhờ giúp đỡ. Nhân viên PHCNDVCĐ đã giúp tạo ra một bảng trao đổi thông tin, trong đó có chứa hình ảnh của các hoạt động quan trọng trong cuộc sống của Trang. Trang bây giờ sử dụng bảng này cũng như di chuyển đôi mắt của mình để thể hiện nhu cầu và trao đổi thông tin/ trò chuyện với gia đình và bạn bè. Nhân viên PHCNDVCĐ cũng đã khuyến khích gia đình Trang bắt đầu dạy cho Trang biết đọc.

Các rào cản đối với giao tiếp

Tự vận động cũng có nghĩa là người khuyết tật cần phải được lắng nghe, và điều quan trọng là phải xác định được các trở ngại đối với giao tiếp. Có bốn rào cản chủ yếu: rào cản vật lý, ví dụ như sự xa xôi về khoảng cách hay phân cách về môi trường, khó khăn về mặt ý nghĩa của từ, ví dụ sử dụng các từ phức tạp và từ vựng chuyên ngành, các cản trở về thái độ, ví dụ như tránh giao tiếp với những người gặp khó khăn trong việc thể hiện bản thân, do thiếu kiên nhẫn và kiêu ngạo, và việc sắp đặt thông tin, ví dụ như bố trí thời gian không phù hợp hoặc đưa ra quá nhiều thông tin. Để đạt được hiệu quả trong giao tiếp, điều quan trọng là phải xác định những khó khăn đang tồn tại và tiến hành các bước khắc phục.

Các hoạt động đề xuất

Để hỗ trợ tự vận động và phát triển giao tiếp hiệu quả hướng tới tăng cường quyền năng cho người khuyết tật, nhân viên PHCNDVCĐ cần tiếp cận không chỉ các cá nhân và môi trường, mà còn hướng tới cả khả năng của chính họ trong giao tiếp.

Tiến hành một phiếu đánh giá giao tiếp cơ bản

Các nguồn tài liệu tham khảo như: Hãy giao tiếp: Sổ tay dành cho những người làm việc với trẻ có khó khăn trong giao tiếp (10) có thể cung cấp thông tin toàn diện về đánh giá việc trao đổi thông tin/ giao tiếp. Một số lưu ý cơ bản khi đánh giá chất lượng trao đổi thông tin/ giao tiếp như sau:

- Phương pháp trao đổi thông tin/ giao tiếp gì đang được sử dụng?
- Các phương pháp trao đổi thông tin đó được sử dụng hiệu quả tới mức nào? (cân nhắc các kỹ năng của cả người không khuyết tật và người khuyết tật).
- Tất cả mọi người có hiểu hệ thống thông tin đó hay không?
- Người không khuyết tật có thực sự hiểu các nhu cầu của người khuyết tật hay không?
- Người khuyết tật thường giao tiếp với ai?
- Người khuyết tật giao tiếp vì lý do gì? Có phải để tham gia, thể hiện một nhu cầu thực tế, và/ hoặc thể hiện cảm xúc của mình?
- Những cơ hội giao tiếp một người thường có? Cô ấy /anh ấy có nhiều người để nói chuyện/ giao tiếp không hay là cô ấy /anh bị bỏ mặc một mình?
- Những cản trở đối với việc giao tiếp tốt?
- Địa vị, quyền lực và vai trò có ảnh hưởng gì tới giao tiếp/ trao đổi thông tin? Ví dụ, phụ nữ khuyết tật có nói chuyện trước đàn ông không?Gia đình người khuyết tật có cảm thấy ngại ngùng khi thành viên của gia đình mình giao tiếp hay không?

Cung cấp hỗ trợ để phát triển kỹ năng giao tiếp

Nhân viên PHCNDVCĐ sẽ cần phải phối hợp chặt chẽ với người khuyết tật và gia đình người khuyết tật để đảm bảo họ có thể phát triển kỹ năng giao tiếp. Việc hỗ trợ sẽ dựa trên nhu cầu và hoàn cảnh cá nhân và có thể do nhân viên PHCNDVCĐ cung cấp trực tiếp hoặc do những người khác. Một lần nữa các nguồn lực như Hãy giao tiếp sẽ mang

lại nhiều gợi ý hữu ích. Sau khi xác định được những đối tượng gặp khó khăn về có trao đổi thông tin/ giao tiếp, nhân viên PHCNDVCĐ có thể:

- Hỗ trợ việc tham khảo các dịch vụ chuyên gia, nếu có tồn tại ví dụ dịch vụ trị liệu lời nói và ngôn ngữ;
- Đảm bảo các gia đình nhận thức được rằng một số người không thể nói được và cung cấp thông tin về các hình thức giao tiếp khác ví dụ như ngôn ngữ ký hiệu, bảng thông tin;
- Đảm bảo khả năng truy cập vào các thiết bị thông tin liên lạc trợ giúp khi có yêu cầu, điều này có thể bao gồm cả việc chỉ ra cho các gia đình thấy cách tạo ra các thiết bị như thế nào (xem Hợp phần về Y tế: các thiết bị mang tính hỗ trợ);
- Đảm bảo người dân có nhu cầu sử dụng các thiết bị trợ thính được cung cấp các thông tin thích hợp về tính sẵn có, phù hợp, chăm sóc và sử dụng;
- Dạy ngôn ngữ ký hiệu hoặc cung cấp thông tin xem có thể tiếp cận hướng dẫn về ngôn ngữ ký hiệu ở đâu;
- Động viên, tạo điều kiện cho những người có khó khăn về giao tiếp được tham gia vào các hoạt động và trải nghiệm hàng ngày (ví dụ đi chợ, nấu ăn, giặt giũ, lấy nước) và dạy họ những từ, cụm từ và cử chỉ đơn giản có thể sử dụng trong cộng đồng;
- Liên kết người khuyết tật với các nhóm /câu lạc bộ, tạo cơ hội cho các mỗi liên kết xã hội ví dụ các câu lạc bộ khiếm thính, câu lạc bộ đột quỵ, câu lạc bộ thể thao cho người khuyết tật, các nhóm vui chơi hòa nhập.

HỘP 6

Stephanie nghe thấy một thế giới mới

Trẻ khiếm thính có thể cần các thiết bị trợ thính để giúp giao tiếp với gia đình, bạn bè và giáo viên. Các Chương trình PHCNDVCĐ có thể hỗ trợ trong việc tiếp cận thiết bị trợ thính và hướng dẫn cách thức sử dụng và bảo dưỡng các thiết bị này. Chương trình PHCNDVCĐ cũng có thể tìm hiểu xem có thể mua pin giá rẻ không và thúc đẩy việc sử dụng ngôn ngữ ký hiệu nếu phù hợp.

Trong nhiều năm, mọi người không phát hiện ra Stephanie bị khiếm thính. Cô sống trong sự cô lập thật sự, cô chỉ giao tiếp với mẹ. Một bác sĩ tình nguyện từ một chương trình PHCNDVCĐ địa phương đã xác định cô bị mất thính giác do bệnh nhiễm trùng tai mãn tính. Cô đã được điều trị khỏi bệnh nhiễm trùng và sau đó trang bị máy trợ thính. Stephanie bắt đầu đi học tiểu học, nơi mở ra nhiều chân trời mới cho cô. Cô không còn bị cô lập, và được giao tiếp hàng ngày với bạn bè.

Giải quyết các rào cản về giao tiếp

Các chương trình PHCNDVCĐ có thể giúp giảm bớt đi hoặc xóa bỏ đi các rào cản về giao tiếp trong môi trường thông qua:

- Khuyến khích các thái độ tích cực trong môi trường gia đình để tối đa hóa các cơ hội giao tiếp cho trẻ em và / hoặc người lớn khuyết tật;
- Xác định những người chủ chốt mà người khuyết tật có thể giao tiếp, và những người quan tâm đến những gì người khuyết tật có thể nói;

- Chia sẻ thông tin với người khác về các cách giao tiếp ưa thích, quan trọng là phải phát triển được một cách thức mà người khuyết tật có thể tiến hành độc lập, ví dụ chương trình PHCNDVCĐ có thể tạo ra một "tờ thông tin liên lạc của tôi" cho người khuyết tật tại đó giải thích rõ cho người khác về cách tốt nhất để giao tiếp với cô ấy / anh ấy;
- Hướng dẫn/ giảng dạy cho các thành viên trong gia đình và cộng đồng về các chiến lược trao đổi thông tin/ giao tiếp có thể hữu ích đối với người khuyết tật, ví dụ như dành nhiều thời gian hơn cho việc giao tiếp và sử dụng ngôn ngữ đơn giản, cử chỉ, dấu hiệu, hình vẽ hoặc chữ nổi;
- Cung cấp các gợi ý xem có thể điều chỉnh môi trường như thế nào để tối đa hóa việc trao đổi thông tin/ giao tiếp, ví dụ như một không gian yên tĩnh để nói chuyện với một người khiếm thính, đủ ánh sáng cho một người nói chuyện bằng cách mấp máy môi;
- Thúc đẩy phát triển một đội ngũ phiên dịch ngôn ngữ ký hiệu có qua đào tạo, việc này có thể được thực hiện hiệu quả thông qua hợp tác với một tổ chức của người khuyết tật;
- Sử dụng các cuộc họp công cộng hoặc các phương tiện truyền thông để nâng cao nhận thức cộng đồng về những thách thức mà những người gặp khó khăn về giao tiếp phải đối mặt;
- Cùng với các tổ chức người khuyết tật, khuyến trợ sự cần thiết và sử dụng các thông tin có thể tiếp cận được và các định dạng thông tin trong các hoạt động như đào tạo, các sự kiện cộng đồng và các chương trình phát triển.

HỘP 7 Philippines

Ngôn ngữ ký hiệu vì một tương lai tốt đẹp hơn

Trên đảo Bohol ở Philippines, chương trình PHCNDVCĐ địa phương đã tổ chức khóa đào tạo ngôn ngữ ký hiệu cơ bản cho người khiếm thính, gia đình và các thành viên trong cộng đồng. Trong năm 2008, hơn 200 thành viên cộng đồng, ở độ tuổi từ tám đến 68 và từ tất cả các tầng lớp xã hội, học cách ra ký hiệu, và bây giờ đã bắt đầu đi giảng dạy ngôn ngữ ký hiệu cho các gia đình và bạn bè mình. Sáng kiến này nhằm mục đích nâng cao nhận thức về văn hóa người khiếm thính và khuyến khích mọi người tôn trọng và giao tiếp với người khiếm thính. Vào phần cuối của một trong những khóa đào tạo bốn tuần, các giảng viên (chủ yếu là người lớn khiếm thính) đã được mời để tổ chức các chương trình đào tạo ngôn ngữ ký hiệu tương tự tại các trường đại học địa phương. Các trường đại học trả tiền để họ thực hiện các chương trình đào tạo. Ba trong số các sinh viên đại học xuất sắc nhất hiện nay đã tham gia vào dự án PHCNDVCĐ trong vai trò giáo viên cho các học sinh trung học khiếm thính.

Cung cấp hỗ trợ để tự vận động

Các chương trình PHCNDVCĐ nên
- Nhớ hỏi người khuyết tật họ muốn gì;
- Cung cấp cho họ thông tin về tình trạng khuyết tật của họ;
- Dạy cho họ về khuôn mẫu xã hội của tình trạng khuyết tật;
- Cung cấp thông tin cho người khuyết tật về quyền và trách nhiệm của họ;
- Tạo cơ hội cho người khuyết tật được tham gia vào các khâu ra quyết định của chương trình PHCNDVCĐ;
- Cung cấp thông tin về các dịch vụ có mặt trong cộng động của người khuyết tật;
- Kết nối người khuyết tật với các nhóm tự lực và các tổ chức người khuyết tật, nếu có mặt trong cộng đồng.

Đảm bảo nhân viên PHCNDVCĐ là những người giao tiếp hiệu quả

Để hỗ trợ người khuyết tật thông qua các hoạt động tuyên truyền vận động, nhân viên PHCNDVCĐ cần phải là những nhân viên truyền thông/ giao tiếp hiệu quả. Nhân viên PHCNDVCĐ phải liên hệ với những người đến từ nhiều nguồn gốc và tầng lớp xã hội khác nhau, và cần phải có khả năng truyền đạt thông tin một cách rõ ràng, đặc biệt là khi gặp phải các chủ đề khó khăn hoặc nhạy cảm, khi có những khác biệt về vị thế hoặc tầng lớp, khi mà các bên không dùng chung một ngôn ngữ, hoặc trong trường hợp có sự khác biệt về trình độ văn hóa. PHCNDVCĐ nhân viên cần phải:
- Khuyến khích một môi trường giao tiếp thân thiện và hỗ trợ những người gặp khó khăn trong giao tiếp được thể hiện bản than;
- Nói chung một ngôn ngữ và dùng giọng địa phương như người dân địa phương;
- Biết ngôn ngữ ký hiệu, và cách sử dụng các biện pháp giao tiếp thay thế;
- Hiểu và tôn trọng văn hóa địa phương, các khác biệt về tầng lớp và đẳng cấp xã hội, và là một hình mẫu tốt thông qua việc tôn trọng khi giao tiếp với người khuyết tật, phụ nữ và các nhóm yếu thế khác;
- Giao tiếp thường xuyên với các cơ quan đại diện khác nhau trong các lĩnh vực y tế, giao dục, sinh kế và xã hội, và tạo điều kiện cho đối thoại trong các cuộc gặp với các đối tác xã hội;
- Biết cách sử dụng giới truyền thông trong việc giao tiếp/ trao đổi thông tin với công chúng.

Huy động cộng đồng

Giới thiệu

Vận động cộng đồng là một quá trình tập trung càng nhiều càng tốt các bên liên quan để nâng cao nhận thức và yêu cầu xây dựng một chương trình cụ thể, góp phần bố trí nguồn lực và cung cấp dịch vụ và để thúc đẩy sự tham gia của cộng đồng nhằm đảm bảo tính bền vững và chủ động. Chúng ta có thể thu được rất nhiều lợi ích từ việc mọi người từ các vùng miền khác nhau có chung một mục tiêu và chủ động tham gia vào cả quá trình xác định nhu cầu và tìm hướng giải quyết. Vận động cộng đồng hỗ trợ tăng quyền năng cho các cộng đồng và giúp các cộng đồng khởi động và giám sát sự phát triển của chính mình.

Trong lĩnh vực người khuyết tật, việc lồng ghép vấn đề người khuyết tật sẽ khó có tiến triển nếu không thiết lập được hỗ trợ của cộng đồng và các ngành khác nhau của xã hội không tích cực tham gia vào trong quá trình thay đổi này (11). Các chương trình PHCNDVCĐ có thể sử dụng vận động cộng đồng để kêu gọi sự tham gia của các bên liên quan trong cộng đồng, ví dụ như người khuyết tật, chính quyền địa phương, lãnh đạo địa phương, các nhà hoạch định chính sách, để có thể xác định những rào cản trong cộng đồng và đảm bảo việc hòa nhập thành công của người khuyết tật tại cộng đồng của mình với đầy đủ quyền cũng như cơ hội.

Sự thành công này sẽ tập trung vào việc các chương trình PHCNDVCĐ kết nối mọi người như thể nào để cùng hành động và mang lại thay đổi tại cộng đồng của mình.

Bảng 1: Bốn bước của vận động cộng đồng

HỘP 8 Colombia

Tăng cường quyền năng thông qua các vai trò lãnh đạo

Ở Colombia, nhiều khu tự trị triển khai chương trình PHCNDVCĐ sử dụng ngân sách của chính phủ và do chính phủ quản lý. Năm 2002, chính quyền một địa phương, sau vài năm triển khai chương trình đã nhận ra rằng chương trình này không mang tính bền vững và thiết sự làm chủ của cộng đồng và đã xây dựng một dự án thí điểm mang tên FUNDISCA (Tổ chức của Người khuyết tật – Vùng Caucasian) tại vùng Caucasia, miền Bắc Colombia.

Mục tiêu chính của dự án FUNDISCA là tăng quyền năng của người khuyết tật thông qua việc khẳng định vai trò làm chủ của họ trong các chương trình PHCNDVCĐ và chủ động trong việc xây dựng kế hoạch và kiểm soát cuộc sống của chính họ. Dự án FUNDISCA đã vận động được rất nhiều người trong cộng đồng cùng tham gia và ủng hộ cho chương trình, bao gồm người khuyết tật, cha mẹ, người chăm sóc, những người bị trục xuất, người bản địa, người dân và lãnh đạo địa phương.

Hiện nay, Dự án FUNDISCA đã có 218 thành viên và vận động được 20 tình nguyện viên làm việc cho chương trình PHCNDVCĐ. Nhiệm vụ chính của những người này là xác định ra những đối tượng là người khuyết tật và cung cấp cho cho họ và gia đình họ những hỗ trợ cần thiết. Họ hoạt động với mục tiêu thúc đẩy long tự tôn, đoàn kết gia đình và khả năng tiếp cận các dịch vụ về y tế, giáo dục, lao động và việc làm.

Dự án FUNDISCA đã gặp phải một vài thất bại, chẳng hạn như một số người đã đặt lợi ích của mình cao hơn lợi ích tập thể, hạn chế về nguồn lực để có thể giải quyết những vấn đề của người khuyết tật ở cấp độ địa phương, và cơ sở/người cung cấp dịch vụ thường thể hiện thiếu nhạy cảm trước những vấn đề liên quan đến người khuyết tật.

Tuy nhiên, qua thời gian và những nỗ lực của mình, FUNDISCA đã vượt qua được tất cả những khó khăn này và đã trở thành một tổ chức năng động và hoạt động hiệu quả. Nhờ chiến lược vận động cộng đồng không ngừng nghỉ, FUNDISCA đã làm cho cộng đồng quan tâm và hăng hái tham gia vào các hoạt động của người khuyết tật và đã khuyến khích lãnh đạo địa phương trở thành những nhà tuyên truyền về các vấn đề của người khuyết tật với chính quyền địa phương.

Mục tiêu

Các cộng đồng tại địa phương được tăng thêm quyền năng để xóa đi những rào cản đối với người khuyết tật và gia đình họ và đóng vai trò chủ động trong quá trình hỗ trợ việc hòa nhập người khuyết tật và gia đình của họ vào các hoạt động của cộng đồng.

Vai trò của PHCNDVCĐ

Vai trò của PHCNDVCĐ là vận động cộng đồng, đảm bảo việc thay đổi những nhận thức và hành động tiêu cực đối với người khuyết tật và gia đình họ và đảm bảo rằng cộng đồng luôn luôn ủng hộ các chương trình PHCNDVCĐ và các hoạt động cho người khuyết tật được lồng ghép vào tất cả các lĩnh vực phát triển.

Kết quả mong muốn

- Cộng đồng nhận thức về nhu cầu và được khuyến khích nâng cao chất lượng cuộc sống của người khuyết tật và các thành viên gia đình họ
- Giảm bớt hoặc loại bỏ những khó khăn, rào cản trong cộng đồng đối với người khuyết tật và gia đình họ
- Cộng đồng hiểu biết về PHCNDVCĐ và các nguồn lực của cộng đồng được sử dụng như thế nào để phát triển và duy trì các chương trình PHCNDVCĐ
- Cộng đồng tham gia vào quá trình xây dựng, triển khai và giám sát các chương trình PHCNDVCĐ

Các khái niệm cơ bản

Khái niệm "Cộng đồng"

Tiêu đề Phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng (PHCNDVCĐ) đã gợi ý rằng cộng đồng đóng vai trò then chốt trong các chương trình PHCNDVCĐ. "Cộng đồng" có thể hiểu là những người sống cùng nhau trong một tổ chức xã hội và gắn kết với nhau. Tuy nhiên, cộng đồng nói chung là không đồng nhất, mọi người trong cộng đồng thường có những đặc điểm, sở thích và mong muốn chính trị, kinh tế, xã hội và văn hóa khác nhau(12). Ví dụ, trong một cộng đồng nông thôn "truyền thống", các thành viên có thể từ các nhóm dân tộc khác nhau, nói các thứ tiếng khác nhau và có tôn giáo cũng như tham gia vào các hoạt động văn hóa khác nhau.

Các bên tham gia trong cộng đồng

Cộng đồng bao gồm các cá nhân, nhóm người và tổ chức khác nhau, trong số đó rất nhiều người đóng vai trò quan trọng trong các chương trình PHCNDVCĐ. Bao gồm người khuyết tật và gia đình họ, hàng xóm và bạn bè, giáo viên, các nhóm tự lực, các tổ chức về người khuyết tật và chính quyền địa phương. Chương Quản lý (Quyển 1) cung cấp thông tin chi tiết hơn về các bên tham gia này, trong đó có cả phần tóm tắt về vai trò và trách nhiệm chính của họ. Cần ghi chú là trong cùng một cộng đồng, một vài người có vai trò ảnh hưởng lớn hơn so với những người khác (ví dụ như những người đứng đầu

về tôn giáo hay chinh trị) và có nhiều quyền lực hơn trong việc đưa ra các quyết định về các vấn đề liên quan đến cộng đồng.

Khuyết tật là một vấn đề của cộng đồng

Các vấn đề phát triển cộng đống như y tế, giáo dục, nguồn nước và vệ sinh, nhà ở, giao thông và môi trường đều có tác động đến phạm vi và ảnh hưởng của người khuyết tật (xem thêm phần Y tế). Vì vậy, vấn đề người khuyết tật là một vấn đề quan trọng trong cộng đồng, tuy nhiên thường không được chú ý.

Tại các cộng đồng đều tồn tại rào cản tác động tới chất lượng cuộc sống của người khuyết tật và gia đình họ, trong đó bao gồm các rào cản về thể lực/môi trường, quan điểm, văn hóa, dịch vụ, hệ thống và chính sách. Trong các phần khác nhau của Bộ sách hướng dẫn này, người đọc có thể tìm thấy nhiều thông tin hơn về các rào cản mà người khuyết tật và gia đình họ có thể gặp phải. Quan trọng là các chương trình PHCNDVCĐ có thể xác định và hiểu được những rào cản đó trong từng cộng đồng khác nhau có ảnh hưởng nhiều nhất đến người khuyết tật và gia đình họ.

Vận động cộng đồng

Trong lĩnh vực phát triển, cộng đồng đóng vai trò chủ chốt trong các hoạt động phát triển thường được chú trọng nhiều hơn so với những cộng đồng chỉ tiếp nhận các khoản hỗ trợ và dịch vụ. Cộng đồng được nhìn nhận là quan tòa tốt nhất đánh giá các vấn đề của chính cộng đồng đó và có khả năng đưa ra những biện pháp phù hợp để giải quyết vấn đề. PHCNDVCĐ là một chiến lược cho sự phát triển toàn diện dựa vào cộng đồng, vì vậy, ta thừa nhận tầm quan trọng của sự tham gia cộng đồng, ví dụ cộng đồng cần được lắng nghe và tham gia trực tiếp vào quá trình đưa ra quyết định và các hoạt động có ảnh hưởng đến đời sống của họ (xem thêm phần Giới thiệu (quyển 1): Sự phát triển)

Vận động cộng đồng là một chiến lược mà các chương trình PHCNDVCĐ có thể sử dụng để giúp đưa công tác người khuyết tật trở thành phần trách nhiệm của mọi người, không phải chỉ của người khuyết tật. Đây là một chiến lược mà các chương trình PHCNDVCĐ dùng để vận động các bên liên quan trong cộng đồng tham gia vào các hoạt động của chương trình nhằm hướng tới phát triển toàn diện. Khi các chương trình PHCNDVCĐ vận động cộng đồng tham gia vào các hoạt động thì điều chắc chắn là quyền lợi của người khuyết tật và gia đình của họ sẽ tiếp tục được duy trì, ngay cả khi nguồn lực tài chính và sự hỗ trợ đã hết.

HỘP 9 Ethiopia

Xây cầu để động viên cộng đồng

Tại tỉnh Adaama, Ethiopia, một nhân viên PHCNDVCĐ phát hiện ra một cây cầu bắc qua sông bị gãy. Người khuyết tật gặp khó khăn khi sử dụng cây cầu này và rất nhiều người khác cũng gặp khó khăn tương tự, ví dụ một bé trai đã bị gãy tay khi cố gắng vượt qua sông. Nhân viên PHCNDVCĐ đã liên hệ với nhà trường và chính quyền địa phương và lập ra một ủy ban để tăng cường khả năng lưu thông tại khu vực này. Ủy ban đã vận động cộng đồng đóng góp tiền và nhân lực. Cuối cùng, đã xây được một cây cầu mới và chính quyền địa phương đã hỗ trợ trong suốt quá trình xây dựng. Sau khi hoàn thành cây cầu, chính quyền địa phương mong muốn tiếp tục làm nhiều hơn nữa cho người khuyết tật và đã quyết định nâng cấp trường học để có thể giúp các em học sinh có thêm cơ hội đến trường. Chương trình PHCNDVCĐ nhân thấy rằng cộng đồng là một nguồn lực rất lớn và có thể giúp khuyến khích và thúc đẩy việc nâng cao điều kiện sống của cộng đồng. Thâm chí kể cả trong bối cảnh hạn chế về nguồn lực, vẫn có thể làm được rất nhiều việc có thể làm, nhất là khi ý tưởng xuất phát từ cộng đồng.

Các hoạt động đề xuất

Vì vận động cộng đồng là một quá trình liên tục, phần này không chỉ đưa ra các hướng dẫn từng bước mà đề xuất các hoạt động mang tính bao quát và được thiết kế xoay quanh các vấn đề lớn. Rất nhiều hoạt động có điểm tương đồng với các phần khác của Bộ hướng dẫn này, đặc biệt là chương về quản lý.

Tìm hiểu về cộng đồng

Để vận động một cộng đồng giải quyết các vấn đề liên quan đến công tác người khuyết tật và hỗ trợ cho việc xây dựng và triển khai PHCNDVCĐ, chúng ta cần có kiến thức tốt về cộng đồng. Chương trình PHCNDVCĐ phải xây dựng được hiểu biết về bối cảnh con người sống trong đó, ví dụ các điều kiện về tự nhiên, kinh tế, xã hội, chính trị và văn hóa và các vấn đề mà cộng đồng đang phải đối mặt. Phân tích tình huống là một phương cách hữu hiệu để thực hiện việc này, và chi tiết về phân tích hoàn cảnh được trình bày trong chương Quản lý.

Xác định được các thể chế quyền lực trong cộng đồng là một hoạt động quan trọng trong quá trình vận động cộng đồng. Cần xác định rõ những người nắm giữ những vị trí quyền lực quan trọng, ví dụ các nhà lãnh đạo địa phương, trưởng nhóm hoặc lãnh đạo tổ chức (nhóm tự lực, tổ chức người khuyết tật), cũng như những người khác trong

cộng đồng có khả năng gây ảnh hưởng tới các lĩnh vực phát triển khác nhau, ví dụ giáo viên trong lĩnh vực giáo dục. Các chương trình PHCNDVCĐ cần biết về thể chế quyền lực này bởi vì những người có quyền lực và ảnh hưởng có thể giúp vận động người khác ủng hộ các sáng kiến tại cộng đồng.

Đồng thời, chúng ta cũng cần tìm hiểu về cộng đồng để xác định được những quan niệm cũng như thái độ đối với người khuyết tật và các thành viên trong gia đình họ. Thái độ của một người đối với người khác thường thể hiện cách suy nghĩ của họ; thông qua quan sát hành vi thái độ có thể biết được họ coi thường, bênh vực, áp bức, không quan tâm v.v...

Xây dựng lòng tin và uy tín tại cộng đồng

- xin phép lãnh đạo địa phương được làm việc với cộng đồng
- sẵn sàng và chủ động trong các hoạt động của cộng đồng và hỗ trợ hoạt động của các bên liên quan
- liên hệ với các bên liên quan khác nhau trong cộng đồng để có thể tìm hiểu về họ, bắt đầu nắm bắt được vấn đề của các bên và tìm ra cách thức tốt nhất để làm việc với họ
- thường xuyên chia sẻ thông tin và cập nhật về các chương trình PHCNDVCĐ
- trung thực và minh bạch, không cam kết những việc không có khả năng thực hiện với cộng đồng.

Nâng cao nhận thức trong cộng đồng

Để thành công trong vận động cộng đồng và có được sự ủng hộ cho các sáng kiến về người khuyết tật, các thành viên trong cộng đồng trước hết phải xây dựng được nhận thức được vấn đề người khuyết tật và bắt đầu hiểu được vì sao đây là vấn đề cần quan tâm và cần phải hành động thế nào. Đa số thành viên cộng đồng hiểu biết rất hạn chế về người khuyết tật và chính vì vậy, họ có những quan điểm và thái độ tiêu cực về người khuyết tật, khuyết tật có thể chỉ được xem như một vấn đề về sức khỏe và thường được nhìn nhận với thái độ thương hại và kỳ thị.

Có rất nhiều cách khác nhau để giáo dục và nâng cao nhận thức về vấn đề người khuyết tật trong cộng đồng. Ví dụ, các chương trình PHCNDVCĐ có thể vận dụng thảo luận nhóm, đóng kịch, dùng thẻ ghi chú, kể chuyện và ca hát, kịch, múa rối, tranh tuyên truyền, phim ảnh và truyền thanh.

Những điều quan trọng cần lưu ý khi nâng cao nhận thức về người khuyết tật trong cộng đồng, bao gồm:

- Các thông điệp đưa ra phải đơn giản;
- Các phương pháp sử dụng nên phù hợp với văn hóa địa phương;
- Các hoạt động nâng cao nhận thức sẽ có tác động lớn hơn khi người khuyết tật được tham gia trực tiếp vào khâu triển khai, tổ chức;
- Để thay đổi được quan điểm và hành vi, cần nhiều thời gian và đây là một quá trình còn tiếp diễn mãi.

HỘP 10 Kenya

Thay đổi thái độ

Kalumi là một cậu bé mắc chứng động kinh, sống với gia đình trong một cộng đồng nông thôn ở Kenya. Kalume gặp phải vấn đề về vận động sau khi bị co cứng chân trong một lần lên cơn động kinh gần một đám cháy và bị bỏng. Các kỹ năng của cậu, ví dụ kỹ năng giao tiếp bị hạn chế bởi vì cậu phải sống trốn tránh và bị cô lập. Gia đình Kalume bị cộng đồng xa lánh bởi vì cậu con trai bị khuyết tật, vì vậy, họ gặp rất nhiều khó khăn, ngay cả trong việc đáp ứng những nhu cầu thiết yếu nhất.

Kalume được phát hiện ra trong một cuộc khảo sát về người khuyết tật tại địa phương. Một nhân viên PHCNDVCĐ đưa cậu bé tới một trung tâm y tế - tại đây, cậu bé được điều trị chứng động kinh. Viện nghiên cứu y tế Kenya (KEMRI) phối hợp với Hiệp hội người khuyết tật Kenya (APDK) tiến hành phẫu thuật cho Kalume để điều trị chứng co cứng. Kalume còn được hướng dẫn các phương pháp để tăng cường các kỹ năng của mình. Sau đó Kalume và gia đình còn được các cán bộ của KEMRI kiểm tra hàng tháng tại cộng đồng.

Cộng đồng thường nhạy cảm với vấn đề khuyết tật, bao gồm các nguyên nhân gây ra, thông qua các cuộc họp với người đứng đầu. Các nhân viên của KEMRI đã giúp cộng đồng hiểu rằng chứng động kinh không lây nhiễm và tình trạng khuyết tật này không phải do phù thủy gây ra, và mỗi thành viên của cộng đồng phải có trách nhiệm giúp đỡ những đứa trẻ khuyết tật và gia đình chúng. Những cuộc tiếp xúc thường xuyên với thành viên cộng đồng đã giúp thay đổi quan niệm về người khuyết tật và gia đình họ và một số người trong cộng đồng thậm chí đã đứng ra xây nhà cho gia đình Kalume.

Khuyến khích sự tham gia của cộng đồng

Các chương trình PHCNDVCĐ cần khuyến khích các bên trong cộng đồng giải quyết các vấn đề về người khuyết tật và cùng hành động hướng tới sự phát triển toàn diện có tính tới đối tượng người khuyết tật. Các bên tham gia trong cộng đồng cần phải được tiếp cận và khuyến khích tham gia vào các hoạt động và các thay đổi của cộng đồng. Nhân viên PHCNDVCĐ cần thuyết phục các bên rằng PHCNDVCĐ là một chiến lược đem lại

lợi ích cho cả cộng đồng, không chỉ cho người khuyết tật. Do đó, định hướng cho mọi người trong cộng đồng hướng tới chiến lược PHCNDVCĐ (cả về khái niệm, triết lý, mục tiêu, mục đích) và cách thức thế nào để chiến lược đó hỗ trợ được cộng đồng là một hoạt động quan trọng.

Hiểu được đâu là động lực cho các bên trong cộng đồng là rất quan trọng. Trong giai đoạn đầu của quá trình vận động cộng đồng, cần tạo ra động lực để thúc đẩy sự quan tâm và hứng thú của các bên liên quan (11). Tuy nhiên, nhìn chung các chương trình nên làm thế nào để đảm bảo rằng mọi người hiểu được giá trị của việc họ tham gia và họ sẽ hạnh phúc như thế nào khi họ tham gia, thay vì tặng cho họ quà hay phần thưởng để động viên. Ví dụ, các chương trình PHCNDVCĐ có thể mời các thành phần chủ chốt trong cộng đồng (các vị lãnh đạo) theo dõi hoạt động của PHCNDVCĐ hoặc tổ chức các chuyến thực địa cộng đồng khác nơi các hoạt động PHCNDVCĐ đang diễn ra sôi nổi.

Tạo cơ hội cho sự tham gia của cộng đồng

Cộng đồng bao gồm các bên khác nhau với những quan điểm, ý tưởng, ưu tiên và kế hoạch khác nhau. Đối với việc vận động cộng đồng, không cần thiết phải tiếp cận tất cả các bên liên quan cùng một lúc mà mỗi một bộ phận có thể vận động ở những thời điểm khác nhau để tham gia vào các lĩnh vực khác nhau của chương trình PHCNDVCĐ.

Có thể mời các bên liên quan tham gia vào các hoạt động khác nhau trong cộng đồng, chẳng hạn như trong hoạt động phân tích tình huống để giúp nâng cao nhận thức về nhu cầu, quyền lợi, nguồn lực và khả năng và vai trò của cộng đồng (xem Chương Quản lý).

Các chương trình PHCNDVCĐ cần xác định các vấn đề cản trở các bên tham gia và phối hợp với các bên để vượt qua các rào cản đó. Rào cản đối với sự tham gia có thể là hạn chế về thời gian, hạn chế về văn hóa, trách nhiệm gia đình, trách nhiệm công việc hoặc lòng tự tôn thấp.

Tập trung các bên liên quan

Việc tập hợp các bên liên quan để bắt đầu thảo luận và đàm phán dẫn tới hướng hành động và thay đổi là rất quan trọng. Và một trong những cách tốt để tiến hành việc này là tổ chức các buổi gặp thường xuyên giữa các bên liên quan trong cộng đồng. Tại đó, cần cân nhắc sự cân bằng quyền lực giữa các bên để đảm bảo là các nhóm yếu thế không bị bỏ quên và làm mất đi quyền lực..

Nâng cao năng lực trong cộng đồng

Các thành viên trong cộng đồng đóng vai trò vô cùng quan trọng trong các chương trình PHCNDVCĐ và nhất thiết phải tính toán xem cần huấn luyện thế nào để có thể nâng cao kỹ năng và kiến thức cho họ. Nội dung về nâng cao năng lực không được trình bày chi tiết tại đây vì đã nằm trong chương Quản lý.

Tôn vinh những thành công

Để đảm bảo việc khuyến khích và tham gia thường xuyên của các bên liên quan, cần phải ghi nhận những đóng góp và thành công của họ. Các hoạt động tôn vinh có thể tạo thêm động lực cho cộng đồng, thu hút nhiều hơn nữa sự quan tâm từ cả bên trong và bên ngoài cộng đồng, thiết lập được hỗ trợ cho các chương trình PHCNDVCĐ và sự phát triển toàn diện.

Tham gia vào lĩnh vực chính trị

Giới thiệu

Định nghĩa hẹp về chính trị là các hoạt động của chính phủ, các nhà chính trị gia và các cơ quan chính trị. Khái niệm rộng hơn là mối quan hệ qua lại giữa các đối tác – giữa đàn ông và phụ nữ, giữa bố mẹ và con cái, người bình thường và người khuyết tật – và hoạt động của con người trong mối tương quan đó.

Sự tham gia về chính trị gồm rất nhiều hoạt động mà thông qua đó, mọi người được phát triển và bày tỏ ý kiến của mình về thế giới quan và nỗ lực tham gia, đưa ra những quyết định có thể ảnh hưởng đến cuộc sống của chính họ. Các hoạt động này bao gồm cả việc hình thành suy nghĩ về vấn đề người khuyết tật hoặc các vấn đề xã hội khác ở cấp gia đình hoặc cấp cá nhân, tham gia vào các tổ chức người khuyết tật hoặc các nhóm, các tổ chức khác và triển khai các chiến dịch ở cấp địa phương, khu vực và quốc gia, đến các hoạt động mang tính chính trị chính thức như bầu cử, tham gia vào các đảng phái chính trị hoặc tham gia ứng cử.

Mọi người dân bình thường đều có thể tham gia chính trị, và mỗi cá nhân, bao gồm cả người khuyết tật, đều có quyền tham gia. Điều 29, Công ước về Quyền của Người khuyết tật quy định "Các quốc gia thành viên đảm bảo cho người khuyết tật có quyền chính trị và có cơ hội ngang bằng với những người khác: (5)

Người khuyết tật gặp rất nhiều rào cản khi tham gia chính trị, và nhiều người đã chọn không tham gia vì những vấn đề liên quan đến họ thường bị xem nhẹ và/hoặc họ cảm thấy họ có rất ít quyền lực có thể làm thay đổi và đưa ra các quyết định. Tăng cường sự tham gia chính trị của người khuyết tật là một nhiệm vụ quan trọng trong quá trình tăng quyền năng. Trừ khi ngày càng có nhiều người khuyết tật hơn nữa tham gia, tiếng nói của họ sẽ không được lắng nghe và quyền bình đẳng, quyền tiếp cận các dịch vụ y tế, giáo dục, quyền sống và các dịch vụ xã hội khác sẽ bị hạn chế.

HỘP 11 Uganda

Kinh nghiệm Gulu

Hiệp hội Người khuyết tật quốc gia Uganda (NUDIPU) được thành lập vào năm 1987 để tuyên truyền về đảm bảo công bằng quyền lợi cho người khuyết tật và cho sự tham gia của họ vào chính sách, xây dựng và triển khai các chương trình người khuyết tật, có sự phối hợp chặt chẽ với chính phủ, xã hội dân sự và cộng đồng nói chung. Sau nhiều năm NUDIPU tiến hành vận động chính trị, hiện nay người khuyết tật đã có 5 đại diện trong nghị viện và thành viên hội đồng tại các địa phương cấp quận và thành phố.

Tương tự như các nước khác, Uganda có các luật về người khuyết tật bao gồm: Luật về Ủy ban Người khuyết tật 2003, Chính sách về Người khuyết tật 2003, Luật về Người khuyết tật 2006, và Luật cơ hội bình đẳng 2007. Bộ Luật 2006 có các điều khoản liên quan đến việc tiếp cận và xử phạt đối với những người không tuân thủ pháp luật

Các nước khác đều có xây dựng những điều luật tương tự, tuy nhiên việc thực thi luật trên thực tế rất thiếu hiệu quả và người dân không nhận thức được về sự tồn tại cũng như ý nghĩa nội hàm của các bộ luật đó. NUDIPU cho rằng "Nếu người sử dụng không yêu cầu/ khiếu nại về quyền lợi của mình thì các luật liên quan chỉ tồn tại trên giấy tờ và người được dự kiến sẽ sử dụng không bao giờ được hưởng lợi"

Người khuyết tật ở Uganda chưa bao giờ được tiếp cận với Ngân hàng Phát triển Nông thôn ở Gulu. Trụ sở ngân hàng có nhiều bậc cao, gây khó khăn cho những người bị khuyết tật vận động, đặc biệt là những người dùng xe lăn. NUDIPU đã trao đổi vấn đề này với ngân hàng nhưng ngân hàng từ chối sửa lối vào tòa nhà để cho mọi người ra vào dễ dàng hơn.

Luật về Người Khuyết tật 2006 quy định rằng "Trách nhiệm của mọi cơ quan nhà nước và tư nhân là làm thế nào để người khuyết tật có thể tiếp cận và khu vệ sinh dành cho người khuyết tật nên theo một thiết kế phổ biến chung". NUDIPU đã đưa vấn đề này ra tòa, và sau một loạt các phiên điều trần, tòa đã ủng hộ NUDIPU, chỉ đạo Ngân hàng cải tạo lại trụ sở để người khuyết tật có để ra vào và chịu mọi chi phí khiếu kiện cho NUDIPU. Trên cơ sở kết luận đó, Ngân hàng Trung tâm đã chỉ đạo tất cả các chi nhánh trong cả nước phải đảm bảo để người khuyết tật có thể tiếp cận và ra vào trụ sở của mình.

Kinh nghiệm của Gulu là một ví dụ điển hình cho chiến dịch vì người khuyết tật. Người khuyết tật và gia định họ cần phải có nhận thức chính trị rõ ràng để có thể đảm bảo quyền lợi của chính mình. Sự việc này cũng cho thấy rằng mọi người cần phải chủ động và đoàn kết với nhau để tuyên truyền cho quyền lợi của người khuyết tật và thay đổi trong chính cộng đồng của mình.

Mục đích

Người khuyết tật có quyền bình đẳng với những người khác khi tham gia vào lĩnh vực chính trị cũng như các hoạt động chung.

Vai trò của PHCNDVCĐ

PHCNDVCĐ có vai trò đảm bảo rằng:

- người khuyết tật và gia đình họ có đầy đủ thông tin, kỹ năng và kiến thức để có thể tham gia vào các hoạt động chính trị và có các cơ hội để tham gia
- các vấn đề liên quan đến người khuyết tật được biết đến và nhận ra để người khuyết tật được tham gia vào quá trình đưa ra những quyết định về chính trị và được đặt ở vị trí trung tâm khi xây dựng các chương trình và chính sách.

Kết quả mong đợi

- Nhân viên PHCNDVCĐ được nâng cao nhận thức về hệ thống chính trị
- Người khuyết tật và gia đình họ được nâng cao nhận thức về chính trị
- Chính phủ và xã hội dân sự có hiểu biết về các vấn đề liên quan đến người khuyết tật và quyền được tham gia vào lĩnh vực chính trị của người khuyết tật và gia đình họ
- Giảm bớt hoặc loại bỏ được các rào cản đối với sự tham gia của người khuyết tật và gia đình họ trong các hoạt động chính trị.

Các khái niệm cơ bản

Quyền lực và đưa ra quyết định

Quyền lực là khả năng lựa chọn và có quyền hành động. Những người có quyền lực đưa ra quyết định, và ở tất cả các xã hội thường có một số người có nhiều quyền lực hơn những người khác vì những lý do như tuổi tác, vai trò giới tính, dân tộc, địa vị chính trị, điều kiện kinh tế của họ(13). Quyền lực hiện hữu ở mọi cấp độ xã hội, từ gia đình đến chính phủ - biết được ai là người thẩm quyền đưa ra quyết định và tại sao họ lại có thẩm quyền lực này là một bước quan trọng đầu tiên trong việc tham gia về chính trị.

Các rào cản đối với việc tham gia chính trị

Những rào cản đổi với việc tham gia chính trị có thể gặp tương tự như những rào cản đã đề cập trong các nội dung hướng dẫn PHCNDVCĐ. Nhìn chung, các rào cản đó bao gồm:

- Nghèo – những người nghèo thường chỉ quan tâm đến các hoạt động sống, nhu cầu cơ bản của họ thường phải được đáp ứng trước khi họ có thể tham gia, vì thế họ thường có rất ít thời gian và nhu cầu tham gia
- Giáo dục – nếu không có thông tin và kiến thức, sự tham gia chính trị một cách tích cực thường gặp khó khăn
- Sự cô lập về mặt xã hội – hạn chế về mạng lưới để hỗ trợ và khuyến khích tham gia chính trị
- Các nhân tố cá nhân – mọi người có thể bị hạn chế về lòng tin hoặc động lực tham gia

- Vấn đề kỳ thị và phân biệt đối xử - một bộ phận lớn các nhóm người trong xã hội có thể có những định kiến, e ngại hoặc không thoải mái đối với những người khuyết tật và do đó họ sẽ không ủng hộ sự tham gia của họ
- Thiếu các trang thiết bị mang tính thân thiện với người khuyết tật – các rào cản về tiếp cận có thể làm cho người khuyết tật thấy khó khăn khi tham gia, ví dụ như không tiếp cận được với các hòm phiếu bầu cử.
- Thiếu hình mẫu - ở nhiều nước thường không có nhiều người khuyết tật nắm giữ vị trí chính trị cao
- Rào cản về luật pháp - ở nhiều nước, người khuyết tật không được quyền bầu cử, ví dụ người gặp vấn đề về sức khỏe tinh thần.

Các chương trình PHCNDVCĐ cần phải rất thực tế để người khuyết tật sống tại những vùng nghèo khó có thể tham gia và có những hoạt động được thiết kế theo hướng có cân nhắc những rào cản có thể có.

Khuyết tật như một vấn đề chính trị

Người khuyết tật và gia đình họ gặp rất nhiều bất lợi vì chính phủ và các nhà hoạch định chính sách không giải quyết được những vấn đề chính của người khuyết tật, ví dụ các rào cản về mặt xã hội và sự phân biệt đối xử. Nhu cầu của người khuyết tật thường ít được ưu tiên trong các chương trình nghị sự, đặc biệt ở những nước hạn chế về nguồn lực. Do đó, có rất ít những chương trình lồng ghép mang tính toàn diện và các dịch vụ dành riêng cho người khuyết tật. Còn ở những nơi vấn đề người khuyết tật được giải quyết về mặt chính sách thì tình hình thực thi chính sách lại kém và kết quả là trong xã hội vẫn tồn tại rất nhiều rào cản đối với người khuyết tật.

Chính phủ

Việc hiểu thực tế công việc của chính phủ, chẳng hạn như kiến thức về cơ cấu bộ máy chính trị, con đường quyền lực đi như thế nào và làm thế nào để gây ảnh hưởng là rất hữu hiệu cho việc tuyên truyền, xây dựng mạng lưới và tác động thay đổi. Chính phủ bao gồm ba cơ quan: cơ quan lập pháp, gồm quốc hội/nghị viện, hành pháp, như chính phủ và các cơ quan dân sự và tư pháp, như tòa án. Một quốc gia được phân chia theo các khu vực hành chính và cấp chính phủ khác nhau, ví dụ, cấp địa phương, vùng miền và quốc gia. Ở mỗi cấp, những cơ quan này bầu ra các cơ quan lập pháp một cách dân chủ. Cơ quan lập pháp do người dân địa phương bầu ra. Ở hầu hết các cấp địa phương, có thể có hội đồng làng xã, sau đó là hội đồng cấp quận hoặc vùng/ miền và tiếp sau là quốc hội cấp trung ương.

Hạn ngạch/ định mức chính trị

Để đảm bảo tính đại diện trong chính trị, nhiều nước đã dành một số vị trí bầu cử ở cấp địa phương, khu vực và quốc gia hoặc một số ghế trong chính phủ cho các nhóm yếu thế như phụ nữ, dân tộc thiểu số, người khuyết tật. Việc này được xem như là "định mức", "hành động khẳng định" hoặc "phân biệt tích cực"/

Các hoạt động đề xuất

Đảm bảo các nhân viên PHCNDVCĐ phát triển được nhận thức về hệ thống chính trị

Các chương trình PHCNDVCĐ cần phải có kiến thức thực tế về việc chính phủ vận hành thế nào để đảm bảo có thể xây dựng được mạng lưới cộng tác và tác động thay đổi. Việc nâng cao nhận thức này có thể thông qua:

- Xác định chính sách, luật pháp liên quan đến vấn đề người khuyết tật và các lĩnh vực phát triển
- Nghiên cứu vai trò của chính phủ và trách nhiệm của từng cơ quan- cơ quan nào chịu trách nhiệm về vấn đề gì và ai là người có quyền đưa ra quyết định
- Xác định cơ cấu chính trị ở cấp địa phương, các quyết định của chính phủ được triển khai thế nào ở cấp này và cấp địa phương có quyền quyết định vấn đề gì không
- Thường xuyên gặp gỡ các đại diện chính trị, bao gồm cả đại diện của phía đối lập, không phân biệt đảng phái cá nhân; các chương trình PHCNDVCĐ cần phải phi đảng phái, nghĩa là, không nhằm vào một đảng phái hoặc một cơ quan quyền lực nào.

Hỗ trợ việc phát triển nhận thức chính trị

Nhiều người, kể cả người khuyết tật, và đặc biệt là người nghèo rất hạn chế về trình độ nhận thức chính trị, ví dụ như có thể họ không biết bỏ phiếu thế nào hoặc không có thông tin về các luật hiện hành liên quan đến quyền của người khuyết tật và các công ước quốc tế như Công ước về Quyền của người khuyết tật. Để khuyến khích việc tham gia chính trị, các chương trình PHCNDVCĐ có thể:

- Khuyến khích người khuyết tật tham gia vào các chương trình xóa mù chữ (tham khảo phần Giáo dục);
- Đảm bảo người khuyết tật tiếp cận được với các chương trình tuyên truyền và khóa đào tạo dựa trên quyền;
- Kết nối người khuyết tật với các nhóm tự lực và các tổ chức người khuyết tật, để họ có thể học tập các kỹ năng hữu ích cho việc tham gia chính trị như thuyết trình trước đám đông, giải quyết vấn đề, tham gia chiến dịch;
- Đảm bảo trẻ em và trẻ vị thành niên được tham gia vào các hoạt động để họ có cơ hội bày tỏ ý kiến của mình, suy nghĩ và đưa ra quyết định và hiểu được hành động của mình sẽ mang lại những gì;

Nâng cao nhận thức về người khuyết tật trong hệ thống chính trị

Thông thường, sự phân biệt hay không cho người khuyết tật tham gia là do sự không quan tâm và thiếu thông tin của chính phủ. Do đó, một phần trong chiến lược hướng đến đảm bảo cho người khuyết tật tham gia vào chính trị là xây dựng nhận thức về người khuyết tật trong hệ thống chính trị. Các hoạt động đề xuất gồm:

- Làm cho đại diện chính trị tại địa phương và quan chức nhận thức được sự tồn tại của luật pháp về người khuyết tật;
- Tổ chức các khóa đào tạo nâng cao nhận thức về người khuyết tật cho các cơ quan tại địa phương; việc đảm bảo cho người khuyết tật đóng vai trò chủ chốt trong các khóa đào tạo này là rất quan trọng;

- Đưa các nhà lãnh đạo và đại diện chính trị tham gia vào các hoạt động do PHCNDVCĐ và người khuyết tật tổ chức, ví dụ như mời họ tham gia lễ khai mạc một chương trình PHCNDVCĐ mới hoặc các hoạt động kỷ niệm Ngày quốc tế về người khuyết tật - những nhà lãnh đạo hoặc đại diện chính trị mong muốn được nhìn nhận đã đóng góp cho các hoạt động đó và các chương trình PHCNDVCĐ cần tận dụng điều này.

Hỗ trợ việc tiếp cận chính trị

Các cán bộ thực hiện PHCNDVCĐ cần nhận thức được các rào cản đối với việc tham gia chính trị và phối hợp với các nhóm tự lực, các tổ chức người khuyết tật và các tổ chức khác để cùng đảm bảo rằng các rào cản này sẽ được giảm thiểu và/hoặc loại bỏ. Các hoạt động đề xuất gồm:

- Đề xuất với chính quyền địa phương về việc người khuyết tật cần được tiếp cận về điểm tổ chức và quy trình bỏ phiếu khi có kế hoạch tiến hành bỏ phiếu; đảm bảo rằng người khuyết tật có thể tiếp cận các điểm bỏ phiếu và tài liệu phải dễ hiểu và dễ sử dụng đối với người phải sử dụng rất nhiều thiết bị hỗ trợ khuyết tật;
- Khuyến khích ủy ban bầu cử quốc gia và các cơ quan truyền thông thông báo cho các cử tri là người khuyết tật về quyền bầu cử và các hoạt động hỗ trợ sẵn có để họ có thể tham gia;
- Khuyến khích các nhà lãnh đạo và các đảng phái chính trị xây dựng các tài liệu về tuyên truyền và đảm bảo các tài liệu đó người khuyết tật có thể tiếp cận được;
- Tìm hiểu về các phương tiện đi lại cho người khuyết tật, đặc biệt là với những người khuyết tật về vận động để đảm bảo họ có thể tiếp cận các điểm bỏ phiếu;
- Xác định các vị trí/ công việc chính trị hoặc trong chính phủ dành cho nhóm yếu thế và khuyến khích người khuyết tật nắm giữ các vị trí này.

HỘP 12 Ghana

Tạo điều kiện cho phép người khiếm thị có thể bỏ phiếu

Quỹ Hệ thống bầu cử quốc tế (IFES) đã được Bộ Ngoại giao Phần Lan khen tặng vì đã thiết kế và thử nghiệm một loại hình lá phiếu tại Ghana và có thể giúp các cử tri khiếm thị bỏ phiếu kín và độc lập. Ở hầu hết các quốc gia thu nhập thấp, cử tri người Ghana bị khiếm thị thường phải phụ thuộc vào sự giúp đỡ của người khác để bỏ phiếu. Lá phiếu mà được thử nghiệm không sử dụng chữ nổi Braille vì gần 1% người khiếm thị ở Ghana biết chữ. Lá phiếu này được sử dụng tại cuộc bầu cử năm 2002 và được thiết kế với sự hỗ trợ của Ủy ban bầu cử Ghana, Hội liên hiệp người khuyết tật Ghana và Chương trình Hành động về Người khuyết tật Ghana (14).

Các nhóm tự lực

Giới thiệu

Các nhóm tự lực là các hội nhóm không chính thức của những người đến với nhau để cùng giải quyết các vấn đề chung của họ. Trong khi việc tự lực tập trung vào từng cá thể, một đặc điểm quan trọng của các nhóm tự lực là ý tưởng về sự hỗ trợ lẫn nhau - mọi người giúp đỡ lẫn nhau. Các nhóm tự lực có thể có nhiều mục đích khác nhau phụ thuộc vào hoàn cảnh và nhu cầu (15), Ví dụ, trong lĩnh vực phát triển, các nhóm tự ực đã được sử dụng như một chiến lược hiệu quả cho công tác xóa đói, giảm nghèo, phát triển nhân lực và tăng cường quyền năng xã hội (16) và do đó, thường được tập trung vào các chương trình tín dụng vi mô và các hoạt động tạo thu nhập (xem thêm Hợp phần về Kế sinh nhai).

Trong vòng 20 năm qua, các hình thức về nhóm tự lực đã được sử dụng dưới nhiều dạng khác nhau trong lĩnh vực khuyết tật và các nhóm tự lực của người khuyết tật và gia đình họ tham gia vào một loạt các hoạt động bao gồm y tế, phục hồi chức năng, giáo dục, tín dụng vi mô và triển khai chiến dịch. Các nhóm tự lực có thể hỗ trợ quá trình tăng cường quyền năng; việc tham gia vào một nhóm (hay một tổ chức) là một trong những công cụ chính mà thông qua đó người khuyết tật có thể tham gia vào cộng đồng của họ (xem thêm các hội người khuyết tật bên dưới), và thông qua sự tham gia vào hội nhóm, họ có thể bắt đầu phát triển nhận thức và năng lực để tổ chức và hành động và đem lại thay đổi (2).

Trong khi nhiều chương trình PHCNDVCĐ tập trung các hoạt động của mình ở cấp cá nhân, ví dụ: trong việc cung cấp hỗ trợ trực tiếp ví dụ như trị liệu cơ bản, các cá nhân được khuyến khích tập hợp người khuyết tật và gia đình của họ lại với nhau để thành lập các nhóm tự lực để nêu và giải quyết vấn đề của họ. Các nhóm tự lực là yếu tố then chốt trong ma trận PHCNDVCĐ và có thể là một công cụ để đạt được các mục tiêu hòa nhập của các chương trình PHCNDVCĐ mới xuất hiện và sự làm chủ của người khuyết tật đối với các chương trình này, và để tăng cường sự tham gia của người khuyết tật trong các quá trình phát triển (15). Yếu tố này chủ yếu tập trung vào việc làm thế nào để các chương trình PHCNDVCĐ có thể hỗ trợ sự hình thành của các nhóm tự lực, nhưng nó cũng chú ý tới sự liên kết giữa các chương trình PHCNDVCĐ và các nhóm tự lực có sẵn của người khuyết tật và gia đình họ, kể cả các nhóm tự lực chính thống.

HỘP 13 Vietnam

Các nhóm tự lực dành cho những nạn nhân sống sót sau bom mìn

Mạng lưới Nạn nhân còn sống sót sau bom mìn (LSN) được hai nạn nhân bom mìn thành lập vào năm 1997, và là tổ chức quốc tế đầu tiên được thành lập và hoạt động vì chính những nạn nhân còn sống sót đó. LSN kết nối các nạn nhân đó với các dịch vụ y tế và phục hồi chức năng, cung cấp các chương trình tái hòa nhập xã hội và kinh tế và hoạt động nhằm ngăn chặn bom mìn trên toàn thế giới. LSN nổi lên như một mạng lưới tiên phong trong hoạt động hỗ trợ - xây dựng mối quan hệ để có thế giúp nạn nhân còn sống sót và tham gia đầy đủ như mọi công dân khác.

LSN bắt đầu hoạt động tại tỉnh Quảng Bình, Việt Nam từ năm 2003, và mạng lưới này đã giúp thành lập 15 nhóm tự lực (SHGs) cho các nạn nhân bom mìn. Rất nhiều trong số người sống sót này bị chấn thương liên quan đến vận động, tuy nhiên, đặc điểm nổi bật của các nhóm này là có bao gồm những người khuyết tật không liên quan đến xung đột. Các nhóm này hoạt động với mục tiêu hỗ trợ quá trình tự tăng quyền năng từ chỗ vượt qua sự phân biệt của xã hội, tăng cường sự tham gia trong quá trình đưa ra quyết định và nâng cao chất lượng cuộc sống. Mục tiêu cuối cùng của LSN – Việt Nam là có được một nhóm tự lực ở từng xã.

Người lao động từ LSN-Việt Nam, nhiều người trong số họ bị khuyết tật, có trách nhiệm hỗ trợ cộng đồng trong việc thành lập nhóm tự lực. Những người này bắt đầu bằng việc hỗ trợ thúc đẩy mối quan hệ với chính quyền địa phương cũng như các tổ chức đại diện lớn như Hội Nông dân, Hội Phụ nữ và Hội Cựu chiến binh. Họ cung cấp các khóa đào tạo về khái niệm nhóm tự lực và hướng dẫn các thủ tục pháp lý liên quan đến đăng ký thành lập nhóm tự lực với chính quyền địa phương và tổ chức các buổi gặp ban đầu giữa các bên liên quan.

Khi các nhóm được chính thức đăng ký và thành lập, các thành viên được chủ động quản lý hoạt động của nhóm. Các công nhân tiến hành các hoạt động hỗ trợ cần thiết. Ví dụ, họ có thể tổ chức đào tạo cho thành viên nhóm về các vấn đề của người khuyết tật và/hoặc các hoạt động hỗ trợ nhóm (như làm thế nào để chù trì các cuộc họp). Thành viên nhóm có trách nhiệm chỉ đạo các hoạt động như: mời đại diện từ các địa phương trao đổi về các dịch vụ y tế cho người khuyết tật, làm việc với chính quyền địa phương để nâng cao chất lượng và cơ hội tiếp cận các dịch vụ y tế cho người khuyết tật, tổ chức các sự kiện thể thao tại địa phương, tham gia vào các sự kiện thể thao quốc gia, giáo dục về các dịch vụ y tế và điều trị, tổ chức các hoạt động kinh doanh và cơ hội làm việc và xây dựng hình ảnh tích cực về người khuyết tật tại cộng đồng. Nhiều nhóm tự lực đã khẳng định trách nhiệm đối với Ngày cùa Người khuyết tật tại Việt Nam thông qua việc xây dựng chương trình và chủ trì các hoạt động kỷ niệm.

Một trong những thành tựu lớn nhất của các nhóm tự lực là họ đã có ảnh hưởng đến việc nâng cao nhận thức của chính quyền địa phương về nhu cầu của người khuyết tật và vai trò quan trọng của họ trong việc xác định những nhu cầu đó. Bước tiếp theo là kết nối các nhóm này lại với nhau. Hiện nay, mỗi nhóm đang hoạt động riêng lẻ - một liên đoàn các nhóm này sẽ đảm bảo sức mạnh và niềm tin lớn hơn, đảm bảo việc thực hiện những nhiệm vụ quan trọng hơn và phối hợp chặt chẽ hơn với chính quyền các địa phương nhằm nâng cao chất lượng cuộc sống và tham gia của người khuyết tật. LSN-Việt Nam và các đối tác của nó hiện đang hoạt động hướng đến mục tiêu này.

Mục tiêu

Người khuyết tật và các thành viên trong gia đình họ tham gia vào các hội, nhóm để giải quyết các vấn đề chung, tăng cường sức mạnh cá nhân và cải thiện chất lượng cuộc sống của họ.

Vai trò của PHCNDVCĐ

Vai trò của PHCNDVCĐ là để cung cấp hỗ trợ cho người khuyết tật và gia đình họ để hình thành nên các nhóm tự lực mới hoặc duy trì các nhóm đang tồn tại. Nơi nào có các nhóm chính thống trong cộng đồng, ví dụ như các hội phụ nữ và các nhóm tín dụng vi mô, vai trò của PHCNDVCĐ là để thúc đẩy người khuyết tật và các thành viên gia đình họ hòa nhập vào trong những hội, nhóm này.

Kết quả mong muốn

- Các nhóm tự lực tồn tại trong các cộng đồng ở địa phương cho người khuyết tật và các thành viên gia đình của họ.
- Các thành viên nhóm tự lực nâng cao hiểu biết và kỹ năng cho phép họ trở thành những người đóng góp cho gia đình và cộng đồng.
- Người khuyết tật và các thành viên trong gia đình họ được tiếp cận với các nhóm tự lực chính thống mà các thành viên khác trong cộng đồng đã được tiếp cận.
- Các nhóm tự lực xúc tiến các chương trình PHCNDVCĐ và các thành viên tham gia vào quá trình xây dựng và triển khai các chương trình PHCNDVCĐ.
- Các nhóm tự lực kết hợp với nhau để hình thành nên các liên minh và trở nên tự lập.

Các khái niệm chính

Các nhóm tự lực

Đặc điểm

Một số đặc tính chung của các nhóm tự lực liên quan tới các chương trình PHCNDVCĐ bao gồm:

- tính chất tự nguyện - các nhóm tự lực được điều hành bởi các thành viên nhóm, có các cuộc họp thường xuyên và được mở rộng cho tất cả các thành viên mới tham gia (17);
- thường được lập ra để đối phó với một vấn đề cụ thể, ví dụ như: trẻ em khuyết tật không được tiếp cận về giáo dục, hay các cơ hội tạo thu nhập bị giới hạn;
- các mục tiêu rõ ràng, xuất phát từ việc nhu cầu của các thành viên trong nhóm được tất cả các thành viên biết đến và chia sẻ (15)
- cơ chế không chính thức và các quy tắc, quy định, hướng dẫn cơ bản để các thành viên biết cách làm việc hiệu quả cùng nhau;
- tính chất cùng tham gia - bao gồm nhận sự giúp đỡ, chia sẻ kiến thức và kinh nghiệm, giúp đỡ và học cách tự giúp bản thân mình (18);
- trách nhiệm được chia sẻ giữa các thành viên trong nhóm - mỗi thành viên có một vai trò rõ ràng và đóng góp phần sức lực của mình cho nhóm;

- quá trình ra quyết định dân chủ;
- công tác quản trị được thực hiện bởi các thành viên, sử dụng người hỗ trợ bên ngoài chỉ khi cần thiết trong quá trình hình thành nên nhóm (15);
- phát triển theo thời gian để giải quyết các vấn đề trên diện rộng hơn;
- khả năng kết hợp với nhau để hình thành nên một liên minh gồm các nhóm trên một khu vực rộng hơn.

HỘP 14 Ghana

Các nhóm tự lực tạo sinh kế

Tại Kodobeda, Quận Akwapim South của Vùng Đông, Ghana, bốn người khuyết tật đã quyết định thành lập một nhóm tự lực để cải thiện tình trạng kinh tế của họ. Tại một cuộc họp với trưởng làng và những người cao tuổi của làng, họ đã hỏi xin ba con dê cái để giúp họ bắt đầu một kế hoạch chăn nuôi gia súc. Sáng kiến đó đã được chấp thuận và nhóm này bắt đầu thực hiện kế hoạch của họ. Đàn dê sớm sinh sôi. Những con dê con được trao cho một thành viên để chăn nuôi, trong khi đó, nhưng con dê ban đầu được các thành viên đầu tiên của nhóm tiếp tục giữ lại để nuôi. Khi những chú dê này đẻ lần nữa, dê con được giữ lại với các thành viên của nhóm còn những con dê mẹ được bán đi, và số tiền bán dê được dùng vào việc mua một con dê khác cho thành viên tiếp theo nuôi. Quá trình này được tiếp diễn cho đến khi tất cả các thành viên đều đã có dê để nuôi và có thể kiếm đủ tiền nuôi sống bản thân họ.

Thành viên

Thành viên của nhóm là những người tình nguyện viên theo nghĩa là họ không được trả công, nhưng họ làm việc một cách có hệ thống và thường xuyên để thay đổi được hoàn cảnh của chính họ thông qua hỗ trợ lẫn nhau. Với PHCNDVCĐ, các nhóm tự lực thường bao gồm người khuyết tật và gia đình họ. Những nhóm này thường có quy mô nhỏ, chỉ bao gồm một số người, nhưng qua thời gian, các nhóm này có thể lớn dần lên và có từ 7-30 thành viên. Các nhóm nhỏ cho phép tất cả các thành viên tham gia hiệu quả vào các cuộc thảo luận và quá trình ra quyết định, trong khi đó các nhóm lớn hơn có thể có được nhiều sức mạnh và tầm ảnh hưởng hơn.

Hỗ trợ và lãnh đạo

Cán bộ làm công tác PHCNDVCĐ có thể được yêu cầu phải đảm nhận vai trò của người hỗ trợ, đặc biệt là khi các nhóm tự lực đang được hình thành. Cán bộ PHCNDVCĐ có thể cung cấp hướng dẫn để đảm bảo những người lãnh đạo được chọn không lấn át cả nhóm; họ có thể đề phòng việc một số cá nhân chiếm đoạt lợi ích, giữ cho cả nhóm luôn được động viên và cung cấp đào tạo về nhiều nội dung khác nhau trong vận hành nhóm (15). Không nhất thiết là một người có khuyết tật làm việc cùng với người khuyết tật,

nhưng kinh nghiệm được chia sẻ về sự phân biệt đối xử có thể tăng cường hiểu biết và sự cảm thông giữa một người hỗ trợ từ bên ngoài và một nhóm. Một người hỗ trợ có khuyết tật cũng có thể là một mô hình mẫu cho người khuyết tật trong nhóm.

HỘP 15 China

Thúc đẩy các nhóm tự lực

Dự án PHCNDVCĐ ở Vùng Tự trị Tây Tạng, Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa được phối hợp triển khai với cha mẹ của trẻ em khuyết tật nhằm phát hiện ra những cách thức mới để đáp ứng nhu cầu của con cái họ. Những phụ huynh này đã xác định rằng những thái độ bất lợi và hành vi có tính phân biệt đối xử đối với con cái họ là một vấn đề ưu tiên hàng đầu bởi vì chính đây là lý do ngăn cản con cái họ tới trường học và khiến họ cảm thấy không thoải mái khi đưa con họ tham gia vào cộng đồng. Những cán bộ làm công tác PHCNDVCĐ đã từng được biết tới khái niệm về các nhóm tự lực cũng đã nhìn thấy lợi ích tiềm ẩn mà một nhóm tự lực có thể mang lại cho nhóm phụ huynh này.

Một cặp vợ chồng đã quyết định thành lập một nhóm tự lực và đã bắt đầu bằng cách tập trung vào việc nâng cao nhận thức cộng đồng về vấn đề khuyết tật. Họ đã tổ chức các phiên họp nâng cao nhận thức này tại các quán trà ở địa phương. Khi các vị phụ huynh trở nên tin tưởng lẫn nhau hơn và ngày càng trở nên thoải mái hơn khi chia sẻ những trải nghiệm tương tự nhau thì, quy mô của nhóm đã tăng từ 2 tới 12 thành viên. Cộng đồng tỏ thái độ tích cực và dần dần thái độ của họ cũng thay đổi, cùng đó là việc nhiều dân cư trong cộng đồng đã đề nghị hỗ trợ, ví dụ tài trợ xe lăn, trong các buổi họp nâng cao nhận thức này. Đây là một nguồn động viên lớn lao. Nhiều trẻ em khuyết tật cũng bắt đầu tới trường học và các gia đình giờ đã được chấp nhận và được hòa nhập vào các hoạt động của cộng đồng.

Nhóm tự lực này dần tham gia vào các hoạt động khác với sự hỗ trợ của chương trình PHCNDVCĐ. Nhóm này mở một quán trà, dành toàn bộ lợi nhuận cho các gia đình nghèo hơn có người khuyết tật. Chương trình PHCNDVCĐ đã cung cấp các khoản trợ cấp ban đầu và đào tạo kinh doanh. Nhóm tự lực này cũng đã bắt đầu tới thăm các gia đình tại nhà của họ để hỗ trợ khi họ gặp khó khăn trong việc tuân thủ kế hoạch phục hồi chức năng của con họ do trình độ học vấn còn thấp hay do các nghĩa vụ trong công việc. Chương trình PHCNDVCĐ đã cung cấp đào tạo cho các thành viên của nhóm tự lực về các hoạt động phục hồi chức năng đơn giản nhằm thúc đẩy sự phát triển của trẻ và cán bộ làm công tác PHCNDVCĐ cùng đi với họ trong các chuyến thăm gia đình để dần dần xây dựng năng lực và củng cố sự tự tin cho họ. Thành công của nhóm tự lực này đã truyền cảm hứng cho những người khác để họ có thể thành lập các nhóm tương tự như vậy.

Thách thức trong việc tổ chức các nhóm tự lực

Các nhóm tự lực vùng nông thôn và thành thị

Kinh nghiệm PHCNDVCĐ chỉ ra rằng việc hỗ trợ thành lập các nhóm tự lực ở các vùng nông thôn thường dễ hơn. Việc thành lập các nhóm tự lực ở khu vực nông thôn có thể trở nên đặc biệt khó khăn (15) do sự di dân thường xuyên và những khó khăn trong việc xây dựng niềm tin và ý thức về sự thuộc về giữa các thành viên trong nhóm. Mặc dù cũng cần chú ý rằng, ở các khu vực nông thôn, sự cô lập về mặt địa lý và khoảng cách xa mà các thành viên của nhóm có thể phải di chuyển cùng với phương tiện truyền thông bị giới hạn có thể gây khó khăn cho việc tổ chức các cuộc họp thường xuyên.

Phụ nữ và đàn ông

Kinh nghiệm PHCNDVCĐ cho thấy các nhóm phụ nữ thường dễ được thành lập hơn các nhóm cho nam giới. Phụ nữ có xu hướng ý thức về tính đoàn kết với nhau mạnh mẽ hơn và làm việc theo phương thức hợp tác dễ dàng hơn. Ở những nhóm có cả phụ nữ và đàn ông, điều quan trọng là cần phải đảm bảo rằng phụ nữ cũng được tham gia, tiếng nói của họ phải được lắng nghe và các vấn đề của họ phải được đưa ra thảo luận.

Trình độ học vấn

Trong các nhóm tự lực, các thành viên có các trình độ học vấn khác nhau. Người khuyết tật có xu hướng có trình độ học vấn thấp hơn và vì vậy mà yếu thế hơn. Quan trọng là các cuộc họp tự lực không bị chi phối bởi những người có trình độ học vấn cao hơn và đối với những nhóm tự lực có nền tảng là tín dụng vi mô, điều quan trọng là không xảy ra sự phân phối bất công bằng về lợi ích. Để tránh sự bất bình đẳng xuất hiện trong các nhóm, cần phải đầu tư thời gian cho những bước đầu tiên của quá trình hình thành nhóm hướng tới mục tiêu xây dựng nhận thức về tính gắn kết và sự tăng cường quyền năng cho những người có trình độ học vấn thấp hơn hoặc các thành viên có ít tiếng nói hơn.

Các nhóm có cùng một loại khuyết tật

Nhiều nhóm được hình thành để phục vụ và do chính các cá nhân có các khuyết tật như nhau lập nên. Trong khi các nhóm có khuyết tật giống nhau có một mục tiêu rõ ràng và được xác định, các nhóm với các thành viên có các khuyết tật khác nhau thường dễ được hình thành hơn tại các cộng đồng nhỏ nơi chỉ có ít người có cùng chung một loại khuyết tật cụ thể. Các nhu cầu cơ bản của người khuyết tật, bất kể là loại khuyết tật nào, đều như nhau, ví dụ: thức ăn, chỗ ở, chăm sóc sức khoẻ, giáo dục. Các nhóm có cùng một loại khuyết tật thường có thể chia rẽ người khuyết tật và tạo ra sự cạnh tranh về các nguồn lực khan hiếm.

Sự phụ thuộc

Khuyết tật thường được gắn liền với sự phụ thuộc, ví dụ làm các việc vì người khuyết tật thay vì làm các việc với họ. Do đó, người khuyết tật đã từng là những người nhận hơn là người đóng góp có thể thiếu động lực và sự tự tin để tham gia vào các nhóm tự lực và các hoạt động.

Các hoạt động đề xuất

Cung cấp hỗ trợ để xây dựng các nhóm tự lực

Các chương trình PHCNDVCĐ cần đóng vai trò tích cực trong việc thành lập các nhóm tự lực của người khuyết tật và các thành viên trong gia đình của họ. Qúa trình hình thành một nhóm tự lực sẽ khác nhau tùy theo hoàn cảnh địa phương, với các mức độ khác nhau của sự hỗ trợ mà mỗi nhóm cần đến. Một kế hoạch chung về những hoạt động đề xuất sẽ được trình bày ở dưới.

Khởi động

Nhân viên PHCNDVCĐ bắt đầu làm việc với người khuyết tật và gia đình họ tại nhà họ, xác định các nhu cầu và cung cấp thông tin cơ bản về khuyết tật và các loại hình hỗ trợ có sẵn. Khi sự tin tưởng và tự tin tăng lên theo thời gian, nên khuyến khích các nhân viên này gặp gỡ những người khác để chia sẻ những kinh nghiệm tương tự. Ở giai đoạn này, nhân viên PHCNDVCĐ có thể:

- cung cấp thông tin cho người khuyết tật và các thành viên gia đình họ về khái niệm của các nhóm tự lực và khuyến khích họ thành lập một nhóm như vậy trong cộng đồng của mình; thông tin cung cấp cũng có thể bao gồm các nội dung như các lợi ích khi tham gia vào một nhóm và các vấn đề quan tâm cần được giải quyết, ví dụ như về việc thành lập một nhóm khi mục tiêu chính của một người là tạo thu nhập để nuôi sống gia đình - người dân có thể muốn biết cách làm thế nào để nhóm tự lực có thể giúp họ một cách trực tiếp thông qua việc cung cấp việc làm và thu nhập thường xuyên;
- khuyến khích người khuyết tật và gia đình họ xác định và nói chuyện với những người khác cũng mong muốn được tham gia trong cộng đồng của họ;
- nếu có sự quan tâm và động lực đủ mạnh, tổ chức một cuộc họp về lập kế hoạch chính thức tại một địa điểm tiếp cận được.

Lập kế hoạch

- Thảo luận về những mối quan tâm chung và đề ra mục tiêu ban đầu của nhóm, ví dụ: chia sẻ những cảm nhận và kinh nghiệm, nâng cao nhận thức, trao đổi thông tin và nguồn lực.
- Hỏi mọi người về các nguồn lực họ sẵn sàng đóng góp cho lợi ích của nhóm.
- Xác định một hoặc nhiều người lãnh đạo hoặc làm điều phối viên của nhóm;
- Phân chia công việc sớm nhất có thể để giúp thúc đẩy tính chủ động và tinh thần trách nhiệm
- Xác định đặc thù cho nhóm thông qua việc đặt tên cho nhóm.
- Quyết định ai có thể tham gia nhóm; cố gắng giữ quy mô nhóm nhỏ lúc mới bắt đầu vì điều này sẽ tạo cơ hội cho tất cả mọi người cùng tham gia.
- Quyết định lịch họp thường xuyên, đặt ngày tháng và thời gian cho các buổi họp đầu tiên. Đảm bảo các cuộc họp được tổ chức ở các địa điểm tiếp cận được và không quá xa nơi các thành viên nhóm sinh sống. Cân nhắc việc tổ chức các cuộc họp ở các địa

điểm trong cộng đồng, ví dụ như trường học, nhằm đảm bảo tính hữu hình của nhóm và chương trình PHCNDVCĐ
- Nếu cần thiết, quyết định cách thức công khai hoạt động của nhóm nhằm khuyến khích mọi người tham gia buổi họp đầu tiên. Có thể thực hiện việc này thông qua trò truyện với người dân, treo áp-phích hoặc quảng cáo trên đài tiếng nói địa phương hoặc trên báo.

Tổ chức các cuộc họp

Tuy chương trình không khuyến khích các nhân viên PHCNDVCĐ phải chịu trách nhiệm tổ chức các cuộc họp, họ vẫn cần phải có nhận thức về cấu trúc căn bản của một cuộc họp nhóm tự lực, từ đó họ có thể giúp đỡ và hỗ trợ các nhóm khi cần thiết. Cấu trúc căn bản này bao gồm:
- đón khách tới dự họp khi họ tới nơi;
- khai mạc cuộc họp và khuyến khích các thành viên tự giới thiệu bản thân họ;
- đặt ra các quy tắc về tính bảo mật - để giữ bí mật những gì được thảo luận và những gì xảy ra trong suốt một cuộc họp; những văn hoá khác nhau có thể giải thích tính bảo mật theo những cách khác nhau, vì thế cần phải quyết định xem nhóm mong muốn bảo mật điều gì;
- tiến hành các hoạt động chính của cuộc họp;
- ghi chép biên bản tóm tắt cuộc họp, lưu hồ sơ về sự tham gia của các thành viên, các chủ đề thảo luận chính và các quyết định trong cuộc họp;
- giải quyết các vấn đề về hành chính, ví dụ: ngày tháng và thời gian của cuộc họp tiếp theo;
- bế mạc cuộc họp.

Hỗ trợ

Các chương trình PHCNDVCĐ nên làm tròn vai trò hỗ trợ trong các nhóm tự lực, giúp các nhóm này làm việc một cách hợp tác và hiệu quả. Ví dụ, các chương trình PHCNDVCĐ có thể:
- giúp đỡ và hỗ trợ cho các lãnh đạo của nhóm khi được yêu cầu;
- đảm bảo các cuộc họp được tổ chức để tất cả các thành viên hiểu được chuyện gì đang diễn ra và có thể tham gia được;
- khuyến khích việc thay đổi luân phiên các vai trò và trách nhiệm trong nhóm;
- hỗ trợ nhóm để xem làm cách nào họ có thể hỗ trợ lẫn nhau, ví dụ tình thân ái, đưa trẻ đến trường, bắt đầu các hoạt động tiết kiệm của nhóm;
- kiểm tra xem liệu có các phương pháp công bằng và minh bạch để chia sẻ lợi ích của các hoạt động nhóm hay không;
- hỗ trợ soạn thảo các điều lệ và quy định của nhóm khi nhóm được thành lập;
- đóng góp tài chính, ví dụ như tiền vốn hoặc điều phối các khoản tiền để giúp các nhóm tự lực mở rộng các hoạt động và mở các tài khoản ngân hàng.

Xây dựng năng lực

Các nhóm thường cần sự hỗ trợ đáng kể và xây dựng năng lực trước khi họ có thể hoạt động hiệu quả và độc lập. Các kỹ năng quan trọng cho thành viên nhóm bao gồm: lên các chương trình nghị sự, tổ chức các cuộc họp, phát biểu trước công chúng với sự tự tin, viết báo cáo cuộc họp, giải quyết các mâu thuẫn, giải quyết vấn đề, quá trình ra quyết

định dân chủ, phân chia công việc, giám sát quá trình thực hiện. Đôi khi các nhóm tự lực sẽ nhận được hưởng lợi từ việc tạo dựng các kỹ năng cụ thể và đôi khi các kỹ năng này có thể đã tồn tại sẵn trong nhóm. Bản thân các cuộc họp của nhóm tự lực đã đem lại một cơ hội tốt cho các thành viên để thực hành các kỹ năng mới.

Các nhóm tự lực mới có thể học hỏi từ các nhóm đã được thành lập trước trong cộng đồng. Các nhóm mới có thể được hưởng lợi từ việc mời các thành viên từ các nhóm tự lực có sẵn trong cộng đồng - một nhóm tự lực mới sẽ coi trọng nhất kinh nghiệm của những người có hoàn cảnh tương tự như của họ Việc kết nối sớm giữa các nhóm tự lực của người khuyết tật có vai trò quan trọng đối với việc học hỏi, tạo các kết nối trong tương lai và giúp đỡ lẫn nhau.

Thời gian đầu, các nhóm tự lực có thể còn ngại tham gia vào hoạt động xã hội hoặc chính trị bởi vì họ cảm thấy còn thiếu hiểu biết về phương pháp hoặc hạn chế về khả năng. Nhưng cùng với thời gian, sự kiên nhẫn và sự động viên, các thành viên của nhóm sẽ bắt đầu khám phá khả năng của họ trong việc hiểu, lên kế hoạch và triển khai các hoạt động cần thiết để thay đổi tình trạng hiện tại của họ, ví dụ huy động cộng đồng thông qua một khuyến nghị gửi lên các nhà chức trách địa phương để khởi động đề nghị hướng tới mục tiêu nước sinh hoạt an toàn và cải thiện hệ thống vệ sinh.

HỘP 16 Dominican Republic

Một nhóm tự lực của các bà mẹ cải thiện được cuộc sống của những đứa con của họ

Một nhóm tự lực của các bà mẹ và trẻ em khuyết tật được thành lập tại các khu ổ chuột ở Santiago, nước Cộng hoà Dominica, với sự hỗ trợ của một tổ chức phi chính phủ quốc tế. Mối quan tâm chung của các thành viên trong nhóm là tiếp cận với các dịch vụ cho trẻ em. Chính phủ không đáp ứng các nhu cầu của trẻ trong cả lĩnh vực y tế và giáo dục. Thiếu sự hỗ trợ từ chính phủ, các bà mẹ đã quyết định tự đảm nhiệm công tác phục hồi chức năng cơ bản và các dịch vụ giáo dục. Họ đã được đào tạo bởi tổ chức phi chính phủ này và kịp thời mở rộng các dịch vụ của mình cho cả các trẻ em khác trong các khu vực ổ chuột ở Santiago. Nhóm của các bà mẹ này đã tiếp tục lớn mạnh và đã phát triển các dịch vụ hỗ trợ cho thanh niên khuyết tật và quỹ cho vay quay vòng. Các bà mẹ đã tìm kiếm sự giúp đỡ từ phía chuyên gia của Học viện Hợp tác xã của Chính phủ trong quá trình xây dựng và quản lý quỹ quay vòng này của họ. Nhóm của các bà mẹ tiếp tục lớn dần khi nhóm này xác định được thêm các nhu cầu khác; nhóm hiện đang tổ chức các sự kiện xã hội, đem lại các cơ hội nâng cao nhận thức và tạo ra thu nhập. Các bà mẹ tự hào về sự thành công của họ và tự hào về sự thành công của con họ cũng như các thanh thiếu niên khác.

Xây dựng các quan hệ đối tác với các nhóm tự lực hiện thời

Tại nhiều cộng đồng, các nhóm tự lực cho người khuyết tật và thành viên gia đình họ đã tồn tại sẵn và hoạt động một cách độc lập với các chương trình PHCNDVCĐ. Những nhóm này có thể hoạt động dành cho những người có một điều kiện hay khuyết tật đặc cụ thể nào đó, ví dụ dành cho người khiếm thị hoặc khiếm thính, bị bệnh phong hoặc là nạn nhân của bom mìn. Một số nhóm có thể tập trung vào một chủ đề hoặc vấn đề đặc trưng, ví dụ các quyền của người khuyết tật, tạo thu nhập, phụ nữ. "Nhóm tự lực" có thể có những tên gọi khác như: các nhóm khuyết tật địa phương, nhóm cha mẹ, nhóm xã hội, nhóm đồng đẳng, câu lạc bộ hoặc các nhóm hỗ trợ lẫn nhau.

Các mục tiêu của những nhóm này và các nhóm tự lực được khởi xướng bởi các chương trình PHCNDVCĐ thường tương tự nhau. Do đó, các chương trình PHCNDVCĐ cần phải xác định và kết nối với các nhóm hiện đang tồn tại trong cộng đồng và hoạt động hướng tới mục tiêu xây dựng các quan hệ đối tác nhằm chia sẻ hiểu biết và nguồn lực cũng như đảm bảo có thể đến được với nhiều người khuyết tật và thành viên gia đình của họ hơn.

Khuyến khích sự hoà nhập của người khuyết tật trong các nhóm tự lực chính thống

Tuy các nhóm tự lực đặc biệt dành cho người khuyết tật và gia đình họ đóng một vai trò quan trọng, song các chương trình PHCNDVCĐ cũng nên khuyến khích người khuyết tật và gia đình họ trở thành thành viên của các nhóm tự lực chính thống, ví dụ như các nhóm hội phụ nữ, các nhóm thanh niên, các nhóm tín dụng vi mô, các nhóm hội nông dân. Các hoạt động đề xuất bao gồm:

- khuyến khích các nhóm tự lực chính thống cho những những người khuyết tật tham gia như các thành viên bình thường với các quyền bình đẳng, ví dụ đảm bảo rằng họ gặp gỡ ở các địa điểm tiếp cận được;
- tập trung vào các vấn đề chung mà cả người bình thương và bị khuyết tật đều gặp phải, ví dụ hỗ trợ cho một cuộc thảo luận về phân biệt đối xử dựa trên cơ sở giới với một nhóm phụ nữ và chú trọng vào cách làm thế nào để tất cả các phụ nữ đều có thể chia sẻ về vấn đề này; điều này có thể khuyến khích các nhóm tự lực chính thống liên minh với các nhóm tự lực khuyết tật và/hoặc để những người khuyết tật thành thành viên trong các nhóm của họ;
- xác định các thành viên hiện thời của các nhóm tự lực chính thống là những người bị khuyết tật hoặc có người thân trong gia đình là người khuyết tật và khuyến khích họ nói về các vấn đề hay khó khăn mà họ gặp phải và để đưa vấn đề khuyết tật vào chương trình nghị sự của nhóm tự lực để thảo luận và tranh luận;
- đảm bảo rằng người khuyết tật và các gia đình của họ có các kỹ năng và hiểu biết cần thiết trước khi kết nối họ với các nhóm tự lực chính thống, nếu không họ có thể bị tổn thương do bị phân biệt đối xử.

Khuyến khích các thành viên của nhóm tự lực tham gia vào các chương trình PHCNDVCĐ

Các thành viên của nhóm tự lực (từ cả các nhóm khuyết tật và các nhóm tự lực chính thống) có tiềm năng trở thành nguồn lực quan trọng cho các chương trình PHCNDVCĐ,

vì thế cần phải thông báo đầy đủ cho họ về công tác PHCNDVCĐ. Các nhóm tự lực có thể đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành nhận thức về khuyết tật và thúc đẩy sự phát triển hoà nhập. Các thành viên của nhóm tự lực cũng có thể tự nguyện dành thời gian và đóng góp cho các hoạt động PHCNDVCĐ, ví dụ bằng cách xác định người khuyết tật trong cộng đồng, hỗ trợ người dân thông qua các hoạt động phục hồi chức năng và có các hoạt động tiếp theo sau đó. Các nhóm tự lực với khuyết tật đặc trưng nên được đặc biệt khuyến khích để có thể dần dần đóng một vai trò lớn hơn trong các chương trình PHCNDVCĐ. Sự tham gia của họ trong quá trình quản lý (ví dụ lên kế hoạch, triển khai và giám sát) của các chương trình PHCNDVCĐ có thể làm cho các chương trình này phù hợp, đáng tin và bền vững hơn.

Khuyến khích các nhóm tự lực hợp lại với nhau

Trong khi các nhóm tự lực cho người khuyết tật và người nhà họ có thể tạo ra sự khác biệt ở cấp địa phương song thành viên của các nhóm này có thể bị giới hạn về năng lực nên không thể tạo ra được những thay đổi ở các cấp độ cao hơn. Phải có thêm nhiều người mới có thể đem lại thay đổi và do đó, bước tiếp theo là khuyến khích các nhóm tự lực (cả những nhóm đã được thành lập bởi các chương trình PHCNDVCĐ và những nhóm tồn tại độc lập) hợp lại với nhau tạo thành một "cái ô" – hình thức này thường được biết đến như một liên hiệp. Các chương trình PHCNDVCĐ có thể hỗ trợ việc hình thành một liên hiệp các nhóm tự lực thông qua việc tập hợp một hoặc hai đại diện của mỗi một nhóm tự lực. Các liên hiệp của nhóm tự lực cần phải đảm bảo rằng những người đến từ các nhóm khác nhau (ví dụ nhóm tuổi, khuyết tật, giới tính, tình trạng kinh tế-xã hội khác nhau) được đại diện bình đẳng. Một liên minh của nhóm tự lực cũng có thể đảm nhiệm các trách nhiệm lớn hơn và một ngày nào đó có thể trở thành một tổ chức chính thức theo đúng quyền của nó.

HỘP 17 Bangladesh

Tăng cường về số lượng

Azgar đã trở thành một trong những thành viên đầu tiên của nhóm tự lực Belgachi ở Bangladesh. Sự nhiệt tình và làm việc chăm chỉ của anh đã giúp anh được bầu làm chủ tịch. Đến nay nhóm đã có 21 thành viên và họp hàng tuần để thảo luận về các vấn đề và các giải pháp có thể áp dụng. Những khó khăn về thể chất của Azgar, cùng với tiếp cận bị hạn chế của anh đối với đất đai khiến anh cảm thấy khó có thể hỗ trợ gia đình mình. Anh thường chỉ có việc làm 10 hoặc 12 ngày mỗi tháng. Anh đã đề đạt với Chính phủ để được phép dựng trang trại trên mảnh đất trống gần đó. Mặc dù đơn xin của anh bị một số người dân làng phản đối, nhóm tự lực này đã tiếp tục hỗ trợ anh. Sau khi Azgar được trao cho một cánh đồng, tổ chức phi chính phủ đã hỗ trợ tập huấn về các kỹ thuật nông nghiệp cho anh. Hiện nay, Azgar trồng và bán rau và đã nâng cao chất lượng cuộc sống của gia đình mình. Azgar đã ra tranh cử trong cuộc bầu cử của Liên hiệp Poradha các nhóm tự lực và đã được bầu làm phó chủ tịch. Anh đã thuyết phục một công chức Chính phủ phân bổ một phần nhỏ trong mảnh đất trống cho liên hiệp và đã khuyến khích các thành viên khác thu nhặt tre nứa để xây dựng một hội trường. Công việc tiếp tục của anh là xác lập các quyền cho người khuyết tật và đảm bảo cộng đồng chấp nhận các quyền này.

Các tổ chức của người khuyết tật

Giới thiệu

Trên khắp thế giới, người khuyết tật đã tập hợp lại thành những tổ chức vận động sự ủng hộ đối với các quyền của mình nhằm tác động tới các nhà hoạch định chính sách trong chính phủ và tất cả các lĩnh vực của xã hội (18). Những tổ chức này chính là các Hội người khuyết tật (DPOs)

Các hội người khuyết tật xuất hiện ngày càng nhiều nhằm đối phó với các rào cản xã hội ngăn chặn sự tham gia bình đẳng của người khuyết tật và là một sự phản kháng chống lại việc kiểm soát người khuyết tật bởi những người khác. Trong một thời gian dài, các chuyên gia về y tế, gia đình và những người khác đã nói thay cho người khuyết tật mà không quan tâm đến các nhu cầu, ưu tiên hay lựa chọn của họ. Người khuyết tật chính là những nhà phát ngôn viên và người đại diện tốt nhất cho bản thân họ vì họ biết rõ các nhu cầu và nguyện vọng của mình (19).

Các hội người khuyết tật thường tồn tại ở cấp khu vực và quốc gia, ví dụ như tại các thành phố lớn. Họ có thể là các tổ chức "cùng một loại khuyết tật" và đại diện cho các cá nhân có cùng chung một loại khuyết tật cụ thể như là khiếm thính hay khiếm thị, ví dụ các chi nhánh tại các quốc gia của Hội Người Khiếm thị Thế giới, hoặc các hội này có thể "đa khuyết tật" và bao gồm tất cả những người có khuyết tật, ví dụ: Hiệp hội Quốc gia Người Khuyết tật Tâm thần và Thể chất (UNHPM) tại Mauritania. Nhiều quốc gia còn có các mạng lưới của các tổ chức người khuyết tật, ví dụ: Liên hiệp hội người khuyết tật Burundi. Các hội người khuyết tật cũng tồn tại ở cấp độ quốc tế, ví dụ: Liên đoàn Người khiếm thính thế giới, Hội Người khiếm thị Thế giới, Hội Người khuyết tật quốc tế; nhiều tổ chức này đã hợp lại lập nên một mạng lưới quốc tế như Liên minh Người khuyết tật quốc tế (IDA)

Trong lịch sử, các chương trình PHCNDVCĐ và các tổ chức người khuyết tật không hợp tác chặt chẽ với nhau. Các hội người khuyết tật có thể vẫn còn ngần ngại phối hợp với các chương trình PHCNDVCĐ bởi một số lý do, trong đó có cả một lý do la trên thực tế, trong quá khứ, hầu hết các chương trình PHCNDVCĐ được dựa trên một mô hình khuyết tật về mặt y học và do những cá nhân và chuyên gia không có khuyết tật vận hành mà không có sự tham gia tích cực của người khuyết tật. Bên cạnh đó, nhiều chương trình PHCNDVCĐ cũng đã thất bại trong việc không bao trùm những đối tượng là người có các khuyết tật nhất định, ví dụ: người khiếm thính hoặc khiếm thị vốn là các nhóm ưu tiên đối với nhiều tổ chức của người khuyết tật.

Mặc dù có sự khác biệt về nguồn gốc và các chiến lược, các hội của người khuyết tật và các chương trình PHCNDVCĐ cùng có các mục tiêu tương tự nhau, ví dụ: đảm bảo các cơ hội bình đẳng và sự hoà nhập xã hội của người khuyết tật. Điều quan trọng là cả các tổ chức cho người khuyết tật và các chương trình PHCNDVCĐ đều có sự tôn trọng lẫn nhau

và cùng hướng tới mục tiêu xây dựng các mối quan hệ đối tác thành công nhằm đạt được các mục tiêu chung và đảm bảo thực hiện Công ước về Quyền của Người khuyết tật (5).

HỘP 18 India

Một người anh hùng thật sự

Ladakh là một vùng thuộc dãy núi Himalaya nằm ở phía Bắc của Ấn Độ, nơi người dân sống ở các thị trấn và làng nhỏ ở trên cao với các điều kiện khắc nghiệt. Cuộc sống của người dân ở đây rất khó khăn, đặc biệt đối với người khuyết tật. Mặc dù các sáng kiến phát triển không phải là mới đối với khu vực này song vấn đề khuyết tật chưa bao giờ được xem xét trong bất kỳ một chương trình phát triển nào cho đến năm 2000, khi Học viện Namgyal cho Người khuyết tật (NIPWD), một tổ chức phi chính phủ, được thành lập. Trọng tâm của NIPWD là nhằm đảm bảo rằng vấn đề khuyết tật được lồng ghép vào các chương trình phát triển và rằng các nhu cầu của người khuyết tật được đáp ứng.

Một trong những vấn đề chính mà NIPWD phải đối mặt là không hề có những chuyên gia nào được đào tạo để giải quyết các nhu cầu của người khuyết tật. Sau một quá trình vận động hành lang mạnh mẽ của NIPWD, Chính phủ đã thành lập Trung tâm cấp vùng về Phục hồi chức năng Khuyết tật (DDRC) để tập huấn cho các cán bộ chính phủ trong các lĩnh vực y tế và giáo dục nhằm đảm bảo đáp ứng các nhu cầu của người khuyết tật.

Người khuyết tật đã đi đầu trong việc tạo ra nhiều thay đổi ở Ladakh. Một trong số những người đó là Mohammed Iqbal, chủ tịch của PAGIR – Nhóm Hành động của người dân vì sự Hoà nhập và Quyền được thành lập bởi người khuyết tật ở Ladakh vào năm 2006. Iqbal đã đã dành 30 năm đầu tiên của cuộc đời ông theo một cách không hiệu quả, chỉ nằm trên giường nhà mình, nghe nhạc và trò truyện cùng bạn bè, nhưng khi ông 45 tuổi (năm 2008), ông đã trở thành một doanh nhân thành đạt và là người lãnh đạo của PAGIR. Ông đã can đảm tránh xa khỏi hình ảnh của một "người khuyết tật nghèo" và trở thành một người kiểm soát môi trường của mình. Iqbal và nhóm vận động hành lang của mình với tên gọi Nhóm Hành động của người dân vì sự Hoà nhập và Quyền (PAGIR) chính là một kết quả khả quan của một quá trình phát triển cộng đồng kéo dài 7 năm ở Ladakh.

Một trong những dự án trọng điểm của PAGIR là một chương trình quản lý rác thải cộng đồng đã tạo ra cơ hội mang lại thu nhập cho hơn 200 người khuyết tật. Mohammad Iqbal nói rằng "Chương trình quản lý rác thải của chúng tôi, "Jungwa Shungskyob" ở Ladakhi, đã bắt đầu như một ý tưởng về sinh kế cho người khuyết tật nhưng giờ đã tiến đến giải quyết một vấn đề rác thải nghiêm trọng trong thành phố. Chúng tôi thu nhặt rác với số lượng lớn, tái sử dụng, tái chế chúng và trả lại môi trường trong sạch hơn cho cộng đồng. Chúng tôi vẫn còn một con đường dài để đi để giải quyết vấn đề một cách triệt để nhưng cũng đã tạo được một khởi đầu … một khởi đầu mà người khuyết tật đi đầu trong việc kiểm soát rác thải và tạo việc làm cho cộng đồng rộng lớn hơn."

NIPWD, DDRC and PAGIR tiếp tục hoạt động trong vùng Ladakh. PAGIR hiện giờ là bên chủ chốt trong việc tổ chức người khuyết tật, tăng cường quyền năng năng cho họ và xây dựng năng lực cho họ thoát nghèo thông qua rất nhiều hoạt động tạo thu nhập khác nhau. Mohammad Iqbal vừa được nhận "Giải thưởng Anh hùng Đích thực" của CNN-IBN tại Mumbai vào ngày 20 tháng 3 năm 2010 vì những việc làm xuất chúng của PAGIR hướng tới xây dựng một cộng đồng hòa nhập.

Mục tiêu

Các chương trình PHCNDVCĐ và các hội người khuyết tật làm việc cùng nhau để đảm bảo việc thực hiện Công ước về Quyền của Người khuyết tật và phát triển hoà nhập dựa vào cộng đồng.

Vai trò của PHCNDVCĐ

Vai trò của PHCNDVCĐ là phối hợp trong quan hệ đối tác với các hội người khuyết tật tại các nơi có các tổ chức này, và hỗ trợ khi được yêu cầu để thành lập các tổ chức này tại những nơi không có các tổ chức này, nhằm cung cấp sự.

Các kết quả mong đợi

- Các chương trình PHCNDVCĐ và các tổ chức người khuyết tật cùng nhau lên kế hoạch, triển khai và giám sát các chương trình PHCNDVCĐ mới hoặc đang được triển khai.
- Các tổ chức người khuyết tật hỗ trợ để các chương trình PHCNDVCĐ ngày càng mang tính đại diện hơn và hoà nhập hơn đối với người khuyết tật.
- Các tổ chức người khuyết tật được khuyến khích để phát triển và triển khai các chương trình PHCNDVCĐ trong cộng đồng nơi các các tổ chức này tồn tại.
- Các tổ chức của người khuyết tật được thành lập ở cấp địa phương/cộng đồng chưa có các tổ chức này và liên kết với các tổ chức người khuyết tật ở khu vực và/hoặc quốc gia.

Các khái niệm chính

Các tổ chức người khuyết tật

Các đặc điểm

Các tổ chức người khuyết tật chủ yếu là các tổ chức tuyên truyền vận động sự ủng hộ hoạt động ở độ khu vực, quốc gia và/hoặc quốc tế nhằm thay đổi các chính sách và đảm bảo các quyền và cơ hội bình đẳng cho người khuyết tật. Các tổ chức này đều được đăng ký và thành lập một cách chính thức và thường có chức năng giống như bất kỳ một tổ chức hay cơ sở nào khác. Ban đầu, một số người khuyết tật tập hợp lại với nhau và thành lập nên một nhóm người khuyết tật hoạt động nhằm:

- tăng số thành viên
- xây dựng một bản quy tắc hoạt động
- đăng ký làm một thực thể hợp pháp
- thành lập một cơ quan chung của tổ chức từ các thành viên
- bầu một cơ quan điều hành (thông qua cơ quan chung)
- bầu những người quản lý văn phòng cho cơ quan điều hành
- thành một phần của liên minh và phong trào quốc gia hoặc quốc tế

Thành viên

Cổ động cho khẩu hiệu "Không có gì về chúng tôi mà thiếu chúng tôi" – đó là những tổ chức "do", "vì" và "của" người khuyết tật. Do đó, đây là những tổ chức bị kiểm soát chủ yếu bởi người khuyết tật ở các vị trí quản lý và cấp thành viên (19). Cơ cấu thành viên đa dạng, phụ thuộc vào loại hình của tổ chức. Các tổ chức "có cùng một loại khuyết tật" giới hạn tư cách thành viên chỉ là những người có cùng một khuyết tật nhất định, ví dụ: một hiệp hội của người khiếm thị là một tổ chức có một khuyết tật có cùng một khuyết tật, trong khi đó, các tổ chức "đa khuyết tật" có cơ cấu thành viên hoà nhập hơn, ví dụ một hiệp hội bao gồm những người có bị khiếm thính, khiếm thị và khuyết tật về tâm thần.

Tuỳ thuộc vào nhu cầu, bối cảnh và cơ hội, các loại hình các tổ chức người khuyết tật khác nhau có thể có phạm vi khác nhau. Người khiếm thính thường chuộng có tổ chức của riêng mình hơn là tham gia vào một tổ chức đa khuyết tật khác. Người có khuyết tật về trí tuệ có thể thiếu tiếng nói trong các tổ chức đa khuyết tật và vì vậy thích thành lập các nhóm tự vận động của họ hơn, và đôi khi có sự hỗ trợ của người không khuyết tật. Dù định dạng hay cấu trúc của một tổ chức người khuyết tật có như thế nào thì điều quan trọng là người khuyết tật tự đặt ra chương trình nghị sự và tổ chức phải tôn trọng những sự khác biệt trong cộng đồng người khuyết tật, ví dụ: nhu cầu lắng nghe tiếng nói của phụ nữ khuyết tật, người cao tuổi khuyết tật.

Các nhóm tự lực và các tổ chức của người khuyết tật

Đặc điểm của các nhóm tự lực và các hội người khuyết tật thay đổi theo mỗi quốc gia và đôi khi khó có thể phân biệt hai loại hình tổ chức này. Ví dụ, ở nhiều nước, các nhóm tự lực cũng được biết đến như các tổ chức của người khuyết tật, đặc biệt khi các nhóm này tập hợp lại với nhau và trở thành các tổ chức có nhiều chi nhánh. Trong những hướng dẫn PHCNDVCĐ này, các nhóm tự lực được xác định như những nhóm được thành lập tại địa phương, hoạt động trên cơ sở không chính thức và tập trung vào việc giải quyết các nhu cầu của thành viên trong nhóm bao gồm cả người có hoặc không có khuyết tật, ví dụ các thành viên khác trong các gia đình. Các hội người khuyết tật được nhận định là các tổ chức được thành lập một cách chính thức hơn và chủ yếu được điều hành bởi người khuyết tật. Những tổ chức này thường hoạt động trên diện rộng hơn, tuyên truyền về nhân quyền và gây ảnh hưởng lên các chính sách và việc phân bổ nguồn lực.

Quan hệ đối tác giữa các tổ chức người khuyết tật và các chương trình PHCNDVCĐ

Nhiều tổ chức người khuyết tật quốc gia và quốc tế có quan hệ đối tác với các tổ chức của Liên Hợp quốc, các nước thành viên và các tổ chức xã hội dân sự đóng một vai trò quan trọng trong việc xây dựng Công ước về Quyền của Người khuyết tật (CRPD). Mặc dù đạt được thành tựu to lớn, các Quyền này vô nghĩa với người khuyết tật trừ khi được thực hiện và được cưỡng chế thi hành thông qua các hoạt động và chương trình có ý nghĩa (20). Hiện nay, nhiều người khuyết tật ở các quốc gia có mức thu nhập thấp, đặc biệt những người sống trong các khu ổ chuột thành thị và tại các cộng đồng ở nông thôn/vùng sâu vùng xa không được hưởng lợi ích của Công ước.

Những hướng dẫn PHCNDVCĐ nêu bật sự tập trung mạnh mẽ của PHCNDVCĐ về phát triển hoà nhập dựa vào cộng đồng để đảm bảo rằng người khuyết tật có sự tiếp cận

bình đẳng đối với các dịch vụ và cơ hội – PHCNDVCĐ là một chiến lược/công cụ có thể đóng góp cho việc thực hiện CRPD ở cấp cộng đồng. Trong khi PHCNDVCĐ trước kia đã được xem như một chiến lược từ trên xuống dưới, các cách tiếp cận mới công nhận tầm quan trọng thiết yếu của sự tham gia của người khuyết tật có đối với thành công của PHCNDVCĐ. Và tuy trong quá khứ, các hội người khuyết tật tập trung vào khuyết tật như một vấn đề nhân quyền, giờ đây họ lại đang nhận ra rằng khuyết tật cũng là một vấn đề của phát triển – trong thực tế, nhiều hội người khuyết tật đã bắt đầu các chương trình PHCNDVCĐ (21), ví dụ tại Malauy, Nê-pan, Trung Quốc và Ấn Độ. Những phát triển này đem lại các cơ hội mới cho các mối quan hệ đối tác mạnh mẽ và hiệu quả giữa các chương trình PHCNDVCĐ và các tổ chức của người khuyết tật.

Các chương trình PHCNDVCĐ và các hội người khuyết tật có thể làm việc cùng nhau để đảm bảo các lợi ích từ kiến thức, kỹ năng và các nguồn lực tới được với tất cả người khuyết tật, gia đình họ và cộng đồng. Theo cách này, các chương trình PHCNDVCĐ kiến nghị một khẩu hiệu "Không gì về chúng tôi mà thiếu tất cả chúng tôi", trong đó tất cả các bên liên quan đều được tham gia để đảm bảo rằng các cộng đồng trở nên hoà nhập đối với người khuyết tật. Các mối quan hệ đối tác sẽ vẫn đảm bảo rằng cả các hội người khuyết tật và các chương trình PHCNDVCĐ đều hiệu quả và bền vững trong dài hạn.

Các hoạt động đề xuất

Hoạt động cùng các tổ chức của người khuyết tật

Các chương trình PHCNDVCĐ và các hội người khuyết tật đều có chung các mục tiêu và đều có kiến thức, kinh nghiệm và nguồn lực có thể chia sẻ vì lợi ích của người khuyết tật và gia đình họ. Tuy các hoạt động chung đã được đề cập đến trong các phần khác của những hướng dẫn PHCNDVCĐ này, có thể tóm tắt những hoạt động chung đó như sau:

- Các chương trình PHCNDVCĐ mời gọi sự tham gia của các hội người khuyết tật trong việc lập kế hoạch, triển khai và giám sát PHCNDVCĐ, tôn trọng khái niệm "Không có gì về chúng tôi mà thiếu chúng tôi", ví dụ: các hội người khuyết tật có thể được tham gia vào việc tuyển dụng nhân viên PHCNDVCĐ;
- Các chương trình PHCNDVCĐ sử dụng các đại diện và các thành viên của các hội người khuyết tật làm các nguồn lực khi cung cấp đào tạo PHCNDVCĐ và tăng cường độ nhạy cảm về vấn đề khuyết tật cho các cán bộ nhà nước, lãnh đạo địa phương và các nhà cung cấp dịch vụ trong y tế, giáo dục, sinh kế và các lĩnh vực xã hội;
- Các hội người khuyết tật huấn luyện cho nhân viên PHCNDVCĐ và các thành viên của nhóm tự lực về tầm quan trọng của chính sách, quyền của người khuyết tật và nhu cầu đối và lợi ích của các hoạt động tuyên truyền vận động ủng hộ;
- Phối hợp cùng nhau để tạo nên các nguồn lực chung, ví dụ: tài liệu đào tạo và thư mục nguồn cộng đồng cho người khuyết tật và các thành viên trong gia đình họ;
- Phối hợp cùng nhau để hướng tới nâng cao quyền năng của người khuyết tật bằng cách vận động ủng hộ thực hiện Công ước về Quyền của Người khuyết tật.

Đảm bảo cho các thành viên của các tổ chức của người khuyết tật tiếp cận được các chương trình PHCNDVCĐ

Nhiều chương trình PHCNDVCĐ có kinh nghiệm trong việc thực hiện một loạt các dịch vụ. Nhiều thành viên của các hội người khuyết tật có thể đòi hỏi những dịch vụ này phải cho phép họ tiếp cận được với các nhu cầu cơ bản của họ, hưởng các quyền con người của mình và thoát nghèo. Các chương trình PHCNDVCĐ có thể hỗ trợ cho các thành viên của các hội người khuyết tật bằng cách hỗ trợ họ tiếp cận với tất cả các hoạt động PHCNDVCĐ dựa trên các nhu cầu của họ.

Khuyến khích các tổ chức của người khuyết tật hỗ trợ cho các chương trình PHCNDVCĐ như một chiến lược

Các hội người khuyết tật có thể hỗ trợ các chương trình PHCNDVCĐ bằng cách:

- xúc tiến các chương trình PHCNDVCĐ ở các cấp quốc gia và quốc tế như một chiến lược để lồng ghép vào sự phát triển và đảm bảo các lợi ích của Công ước Quyền của Người khuyết tật và Các Mục tiêu Phát triển Thiên niên kỷ đến được với nhiều người khuyết tật hơn;
- vận động hành lang để đưa chiến lược PHCNDVCĐ vào các chính sách và chương trình của chính phủ và vận động hành lang để hỗ trợ ngân sách cần thiết;
- huy động các cộng đồng thông qua nâng cao nhận thức về khuyết tật và tầm quan trọng của PHCNDVCĐ và khuyến khích họ tham gia vào mọi mặt của các chương trình PHCNDVCĐ;
- khuyến khích thành lập các nhóm tự lực cho người khuyết tật ở các khu ổ chuột nơi thành thị và các làng xã nông thôn, và hỗ trợ xây dựng năng lực cho các nhóm này – các nhóm tự lực có thể là các thành phần cơ bản để hình thành các hội người khuyết tật ở cấp độ cộng đồng;
- trực tiếp triển khai các chương trình PHCNDVCĐ sử dụng ma trận PHCNDVCĐ

Hỗ trợ việc thành lập các tổ chức của người khuyết tật dựa vào cộng đồng

Ở nhiều nước, các hội người khuyết tật có trụ sở tại các thành phố lớn và thường không có đủ đại diện của cấp cơ sở; tuy nhiên, cũng có những ngoại lệ như ở Uganda, Nam Phi, Bangladesh và El Salvador. Điểm mạnh của các chương trình PHCNDVCĐ nằm ở chỗ các chương trình này có liên hệ trực tiếp với người khuyết tật ở cấp cơ sở và vì thế có thể hỗ trợ cho những người khuyết tật có ý định thành lập một tổ chức của người khuyết tật. Bản thân người khuyết tật nên dẫn dắt sự phát triển của tổ chức người khuyết tật nhưng nhân viên PHCNDVCĐ có thể đóng vai trò thiết yếu trong việc hỗ trợ cho các nỗ lực của họ bằng cách:

- Xác định người khuyết tật có mong muốn thành lập tổ chức của riêng họ, đảm bảo có sự tham gia đại diện của phụ nữ và trẻ em khuyết tật, tất cả các nhóm khuyết tật (đặc biệt những người có các khuyết tật nặng hoặc đa khuyết tật) và của những người tới từ các nhóm kinh tế – xã hội khác nhau;
- Cung cấp thông tin về các lợi ích của việc thành lập tổ chức của người khuyết tật; quan trọng là phải có sự phân biệt rõ ràng giữa các vai trò và trách nhiệm của các chương trình PHCNDVCĐ với các tổ chức của người khuyết tật, đồng thời nêu bật cách hai loại hình tổ chức này có thể phối hợp cùng nhau;

- Phối hợp trong quan hệ đối tác với các tổ chức người khuyết tật ở cấp khu vực hoặc cấp quốc gia để tổ chức các hội thảo đào tạo nhằm xây dựng năng lực cho các thành viên tiềm năng ở địa phương của các tổ chức người khuyết tật;
- Hỗ trợ họ: xây dựng cơ cấu tổ chức, nhiệm vụ, mục tiêu và kế hoạch hành động; đăng ký với các nhà chức trách địa phương; mở tài khoản ngân hàng và hoàn tất các thủ tục pháp lý cần thiết khác;
- Hỗ trợ liên tục sau khi hội người khuyết tật được thành lập, ví dụ: mời các thành viên địa phương tham gia các buổi tập huấn do các chương trình PHCNDVCĐ tổ chức, từ đó họ có thể quan sát cách định hướng các bên liên quan (ví dụ: lãnh đạo địa phương) về các vấn đề khuyết tật.

Tài liệu tham khảo

1. *Tăng cường quyền năng và giảm nghèo: một cuốn sách nguồn.* Washington, DC, Ngân hàng Thế giới, 2002 (http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/TOPICS/EXTPOVERTY/EXTEMPOWERMENT/0,,contentMDK:20260036~menuPK:543261~pagePK:148956~piPK:216618~theSitePK:486411,00.html, truy cập ngày 10 tháng 6, 2010)
2. Karl M. *Phụ nữ và tăng cường quyền năng: tham gia và ra quyết định.* Luân đôn/New Jersey, Zed Books Ltd, 1995.
3. *Hướng dẫn công tác phục hồi chức năng xã hội và kinh tế cho người mắc bệnh phong*. Luân đôn, Liên minh quốc tế của các Hiệp hội phòng chống bệnh phong (ILEP), 1999. (www.ilep.org.uk/fileadmin/uploads/Documents/Technical_Guides/sereng.pdf, truy cập 10 tháng 6, 2010).
4. *Trao tiếng nói cho nhóm không có tiếng nói: Một ấn bản về truyền thông cho vận động học tập.* Luân đôn, Healthlink, 2007 (www.healthlink.org.uk/PDFs/cfalearningpublication.pdf, truy cập 10 tháng 6, 2010).
5. *Công ước về Quyền của Người khuyết tật.* New York, Liên Hợp Quốc, 2006 (www.un.org/disabilities/, truy cập 30 tháng 3, 2010).
6. *Thanh niên khuyết tật xin tham gia vào hội nghị của Liên Hợp Quốc về hiệp ước về quyền của người khuyết tật.* Luân đôn, Mạng lưới thông tin Quyền trẻ em, 2006 (www.crin.org/resources/infodetail.asp?ID=6973&flag='news', truy cập ngày 10, tháng 6, 2010).
7. *Phát biểu của trẻ em tại Hội nghị lần thứ 7.* Luân đôn, Mạng lưới thông tin Quyền trẻ em, 2006 (www.crin.org/resources/infodetail.asp?ID=6970&flag='news', truy cập ngày 10, tháng 6, 2010).
8. *Với sự tham gia của thanh niên khuyết tật, Hiệp ước Liên Hợp Quốc về quyền của người khuyết tật đã ký.* New York, Quỹ Nhi đồng Liên Hợp Quốc (UNICEF), 2007 (www.unicef.org/infobycountry/usa_39285.html, truy cập ngày 10 tháng 6, 2010).
9. *Nắm rõ tình hình: Công ước về Quyền của Người khuyết tật*. New York, Quỹ Nhi đồng Liên Hợp Quốc (UNICEF) (không rõ ngày tháng) (www.unicef.org/voy/explore/rights/explore_3742.html, truy cập ngày 10 tháng 6, 2010).
10. *Hãy giao tiếp: cuốn cẩm nang cho người làm việc với trẻ gặp khó khăn trong giao tiếp. Geneva, Tổ chức Y tế Thế giới, 1997 (www.who.int/disabilities/publications/care/en/index.html, truy cập ngày 10 tháng 6, 2010).*
11. *Tài liệu đào tạo cho các sáng kiến dựa vào cộng đồng: một công cụ thiết thực cho người đào tạo và người được đào tạo.* Cairo, Văn phòng khu vực Đông Địa Trung Hải, (www.emro.who.int/cbi/pdf/cbi_training_manual.pdf, ngày 10/6/2010).
12. Helander E. *Định kiến và Nhân phẩm: Giới thiệu về tài hòa nhập dựa vào cộng đồng*. New York, Chương trình phát triển Liên Hợp Quốc, 1993 (www.einarhelander.com/PD-overview.pdf, ngày 10/6/2010).
13. *Tiếp cận dựa vào cộng đồng trong các hoạt động của UNHCR.* Geneva. Văn phòng Cao ủy Liên hợp quốc về người tị nạn, (www.unhcr.org/47ed0e212.html, ngày 10/6/2010).

14. *Khen tặng của Phần Lan đối với dự án người khuyết tật IFES.*. Washington, DC, Quỹ Quốc tế về Hệ thống bầu , 2009 (www.electionaccess.org/publications/news/02_01_04_Finland_Release.htm, ngày 10/6/2010).
15. Thomas M, Thomas MJ. *Cẩm nang cho người lên kế hoạch PHCNDVĐ.* Bangalore, Asia Pacific Disability Rehabilitation Journal Group Publication, 2003 (www.aifo.it/english/resources/online/apdrj/Manual%20for%20cbr_planners.pdf, truy cập ngày 10 tháng 6, 2010).
16. Das M. *Báo cáo phát triển nhân lực 2005 Karnataka.* Bangalore, Chính phủ Karnataka, 2006 (http://planning.kar.nic.in/khdr2005/English/Main%20Report/Prelims.pdf, truy cập ngày 10 tháng 6, 2010).
17. *Khởi xướng một nhóm tự lực.* Toronto, Trung tâm Nguồn Tự lực, 2009 (www.selfhelp.on.ca/start.html, truy cập ngày 10 tháng 6, 2010).
18. *Chương trình Hành động thế giới về Người khuyết tật,* 1982 (www.un.org/disabilities/default.asp?id=23, truy cập ngày 10 tháng 6, 2010).
19. Enns H. *Vai trò của các hội người khuyết tật: một nghiên cứu thảo luận quốc tế của người khuyết tật* Stockholm, Học viện Sinh kế Độc lập Independent Living Institute (không đề ngày tháng) (www.independentliving.org/docs5/RoleofOrgDisPeople.html, , truy cập ngày 10 tháng 6, 2010).
20. Cornielje H. *Vai trò và vị trí của các tổ chức người khuyết tật trong phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng: cân bằng giữa các ranh giới phân cách.* Tạp chí Phục hồi chức năng Thái Bình Dương, 2009, 20(1):3–14 (www.aifo.it/english/resources/online/apdrj/apdrj0109/dpo_cbr_cornielje.pdf, truy cập ngày 10, tháng 6. 2010).
21. *Tham vấn quốc tế để rà soát phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng.* Geneva, Tổ chức Y tế Thế giới, 2003 (www.aifo.it/english/resources/online/books/cbr/reviewofcbr/Report.Helsinki.CBR.May.pdf, truy cập ngày 10, tháng 6, 2010).

Khuyến nghị đọc thêm

Carter I. *Huy động cộng đồng và xây dựng năng lực cho các nhóm địa phương. Hướng dẫn cho các trụ cột*. Luân-đôn, Tearfund, 2001 (tại: http://tilz.tearfund.org/Publications/PILLARS/, truy cập ngày 10 tháng 6, 2010).

Charlton J. *Không có gì về chúng tôi mà thiếu chúng tôi: khuyết tật, áp bức và nâng cao quyền năng* Berkeley, CA, NXB Đại học California, 1998.

Huy động cộng đồng và xây dựng năng lực: các mặt chủ đạo. Washington, DC, Ngân hàng Thế giới, 2009 (http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/TOPICS/EXTSOCIALDEVELOPMENT/EXTCDD/0,,contentMDK:20384443~menuPK:608222~pagePK:148956~piPK:216618~theSitePK:430161~isCURL:Y~isCURL:Y,00.html, truy cập 10 tháng 6, 2010).

Hartley S. *PHCNDVCĐ: một chiến lược có sự tham gia ở Châu Phi.* Luân-đôn, University College London Trung tâm Y tế Nhi đồng Quốc tế của Đại học Cao đẳng 2001 (www.asksource.info/PHCNDVCĐ-book/cbr.pdf, truy cập 10 tháng 6, 2010).

Lynton RP, Pareek U. *Đào tạo cho sự phát triển.* New Delhi, NXB Vistar, 1990.

MA TRẬN PHCNDCVĐ

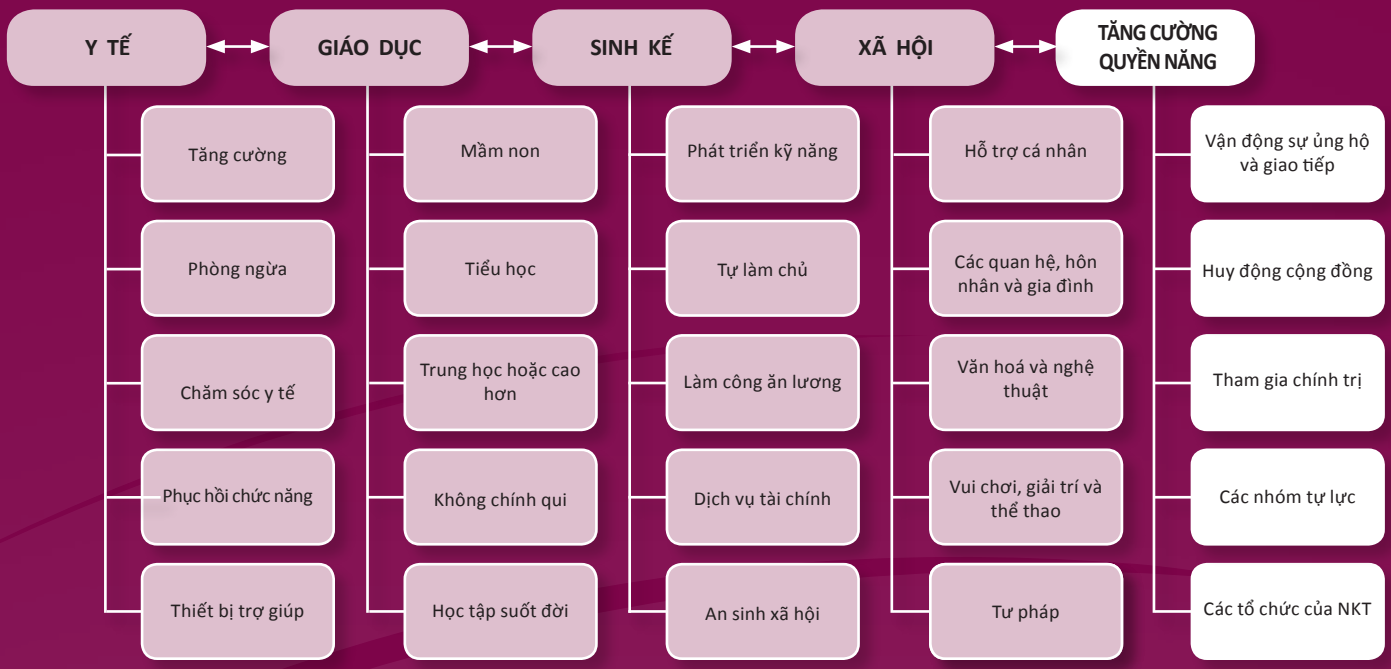

ISBN 978 92 4 354805 0

9 789243 548050

Tổ chức y tế thế giới
Đại lộ Appia 20
1211 Geneva 27
Thụy Sĩ
Điện thoại: + 41 22 791 21 11
Fax: + 41 22 791 31 11